

*Our humanity were
a poor thing but for
the divinity that stirs
within us.*

—Bacon.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 26—Vol. LVI.

Friday, 11th July, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Ceylonese M.P. Demands Partition

COLOMBO, July 2.

A TAMIL Member of Ceylon's House of Representatives called yesterday for the establishment of an independent Tamil State within the Commonwealth.

An official report of Parliamentary proceedings issued today said that an Independent Member, Mr. C. Suntheralingam, called for the Queen to take the necessary legal and other steps to constitute a new Tamil State to be called Eelam.

He said that since the present Government was formed two years ago the Ceylonese nation had "dis-integrated."

Mr. Suntheralingam said partition was the "only logical, historical, cultural, sentimental and economic way out."

Against Division

An amendment proposed by Opposition leaders, expressing lack of confidence in the Government, accused Mr. Bandaranaike's Government of responsibility for "the situation which has arisen as a result of its communalist policy, pronouncements and actions," and said the Government was heading towards the division of Ceylon, which would be "suicidal for this country."

The Opposition amendment, said the Governor-General's speech offered no hope of an early return to normality from the present

situation, "where vast numbers of people have been uprooted from their homes or live in fear, where military and police rule prevails, where the masses are subjected to innumerable hardships and harassments under the emergency regulations, where the authority of Parliament has been gravely prejudiced, the rights and privileges of members curtailed and Opposition activities obstructed, where the Press is gagged, and democratic rights and ordinary civil liberties have been sup-

pressed, and where trade and economic life have been dislocated."

Capitalist Interests

The amendment said the Government, "far from proceeding along the socialist road according to its earlier promises has emerged more openly as an instrument of capitalist interests by its anti-working class policies and actions, by its guarantees to foreign investors and its abandonment of the programme of nationalising plantations, banks and insurance companies."

One member, Mr. Bernard Soysa, said Press freedom was curtailed, with the result that an "externa

organisation like the Commonwealth Press Union," had protested to the Prime Minister and stated that this Press censorship was not paralleled in any Commonwealth country during peacetime."

Arrest Warrants

Powers of arrest without warrant, which were withdrawn from the services and police on Saturday as a step toward relaxation of the emergency declared during the Tamil-Sinhalese riots at the end of May, have been restored.

No official explanation was given for the restoration of the powers, but it is understood it was feared that troops, who are still patrolling the whole of Ceylon, and police might be handicapped in quickly ending any renewed disturbances if they had no powers of summary arrest —Sapa-Reuter.

STUDENTS RESOLVE TO FIGHT TOTALITARISM

KAMPALA, Monday.

THE Pan-African Students Conference Meeting here has rejected a recommendation proposed by the Tunisian delegation that a Student Press should not fight "totalitarianism."

The Conference adopted the resolution proposed by Sudan delegates that "the Student Press should combat colonialism, imperialism, and totalitarianism, and all other social evils which threatened free and democratic education."

The Tunisians moved the deletion of the word "totalitarianism," saying that the

term did not mean communism but dictatorship—which existed in several African countries.

Their proposal was defeated by one vote.

The Conference passed a series of resolutions advocating the existence of a Student Press and outlining its code of conduct.—Sapa-Reuter.

Fountain Of Wisdom

*The strength of numbers
is the delight of the timid.
The valiant of spirit glory
in fighting alone. And you
are all here to cultivate that
valour of the spirit. Be you
one or many, this valour is
the only valour, all else is
false. And the valour of
the spirit cannot be achieved
without sacrifice, determination,
faith and humility.*

—Gandhiji.

OPINION

FRIDAY, 11TH JULY, 1958

Mr. Gbedemah's Warning

THE warning addressed to White South Africa by Mr. Gbedemah, Ghana's Finance Minister, in which he said that the free peoples of Africa will not tolerate a situation in which two million Whites oppress over nine million Africans was a very important pronouncement for the Union. He gave the Whites five years within which to effect reforms. If peaceful persuasion within that time failed to produce the desired results, continued Mr. Gbedemah, the peoples of free Africa would know what to do.

Mr. Gbedemah, as is widely recognised, is one of the policy-makers in the Ghana government. He is not one of the wild men of the Convention People's Party. On top of this, as finance minister he cannot afford to be saying wild things which, when echoed in the capitals of the world, might have the effect of frightening foreign capital from Ghana. Of significance, also, is the fact that the statement has been made by a top-level Ghanaian shortly after the Accra conference and in this light would reflect at least the ultimate trend of opinion among some of the leaders of the free peoples of Africa. Of the greatest importance, however, is that Mr. Gbedemah spoke so strongly against White South Africa shortly after his return from a trip to the United States.

Ghana is a very small country when compared with South Africa. She would not have the army to face the Union Defence Force. Distance would make implied talk of war meaningless in ordinary circumstances. Defeat for the Ghanaian forces would be catastrophic for the small West African nation. We are certain that Mr. Gbedemah knows all these weaknesses full and much more. But it is these very weaknesses which make his warning so important.

History has placed Ghana in the position to spearhead the African people's revolt against White domination. Ghana is fully aware that as long as there is an African oppressed because of his race, that will be a point of humiliation for every African Power. To assert the dignity of the African is, for Ghana, more than just a question of prestige; it is an issue of duty. And in carrying out this duty Ghana could raise a volunteer army exactly as the anti-fascists raised one during the Spanish civil war. It is difficult to think of any major country in the world, with perhaps France excepted, from which volunteers would not be forthcoming. On top of that, the oppressed peoples of Africa themselves would only too gladly rally to the standard of such an army. Add to this the fact that both Russia and America would be in an awkward position if they stood in the way of African liberation and the meaning of Mr. Gbedemah's warning emerges in clearer terms. If the White man wants to remain deaf to reason, there are people on the continent who will not hesitate to resort to force. This is the real meaning behind Mr. Gbedemah's warning; the real challenge to apartheid.

Comment On Men And Events

Professor Du Plessis Enunciates A New Doctrine

By JORDAN K. NGUBANE

IN a recent article published by the Johannesburg "Star" Professor L. J. du Plessis went on record as saying that the doctrine of baasskap must be scrapped immediately in favour of what he termed "co-operative emancipation". It is not very clear what he means precisely by this. But viewing it against the background of his statements on the race question in recent years it gives the impression that he thinks the correct cause for Afrikaner Nationalism to take from this moment in history is to give up baasskap and to turn round and assure the African that his best ally in the emancipation fight is the Afrikaner Nationalist.

Historical courses are not like clothes. You just do not change them as freely and as often as you like. The Afrikaner Nationalist is himself the oppressor of the African. His antipathy to the man of colour has its roots deep in history, spreading over a period of about three hundred years. He would be a daring optimist who said that the emotional attitudes, the political preferences and the social values and relationships which have developed from all this could be thrown off in a day. The greatest difficulties which would come from the Afrikaans side more than any other. In the face of all this, Professor du Plessis has been quite daring to suggest that the Afrikaner Nationalist can work hand in hand with the African to free the latter from Afrikaner oppression,

But it is not a form of daring which must be dismissed as unrealistic. Firstly, history has produced outstanding examples of men from ruling groups risking all they had, including their lives, to free those their groups oppressed. The names of Wilberforce and Abraham Lincoln come readily to mind. I am not suggesting that Professor du Plessis is going to be our Abraham Lincoln. But it is just possible that he could be starting to move in that direction. And this possibility, where there was little else to base our attitude upon, is in itself not something which must be dismissed as of no consequence. Professor du Plessis might be crystallising what has been diffused thinking into more clearly-defined concepts and goals. This gives to his ideal of co-operative emancipation a special importance.

Motive

And there would be a motive for this. On the world plane the Afrikaner Nationalist is now isolated; apartheid has such a stinking name in the Free World that it is becoming a swear-word

with almost as nasty a meaning as Nazism, for example. Inside Africa, the Afrikaner Nationalist is the object of the African people's bitterest hatred. The nations of Africa which are winning their freedom feel that apartheid is a threat to their survival and an insult to their honour. They are already thinking in terms of war as the only argument which the men of apartheid will be forced to understand. Ominous warnings in this direction have come from Uganda, Nigeria and Ghana in terms which cannot be mistaken. Just the other day, Mr. K. A. Gbedemah, of Ghana, gave the local Whites five years within which to give the African his freedom, or else.....

These events give the African majority in South Africa the freedom it has never had before, to choose its friends in the world. If we like, we can go to Moscow; we would be welcome there. If we like, we can go to Accra; and there we would be among friends. Or, we could go to Washington and there, although Mr. Gbedemah was insulted on his tour of that great country, we would not be among enemies. Professor du Plessis could be realising that the point has been reached when the White man is no longer in the position to offer the African anything attractive which he would not get on his own simply by turning against his oppressors. The only way out of this situation is to convince the African that the oppressor is abandoning his bad habits and seeks to adopt those which are in harmony with the African's aspirations.

Guarantee

It is a bold move to consider, let alone to undertake. And Professor du Plessis has moved forward and told his people that co-operative emancipation, in the place of wit baasskap, is the slogan which will guarantee sur-

(Continued on page 268)

Du Plessis Wants Baasskap Scrapped Immediately

WHITE BAASSKAP over non-Whites, purely on the basis of colour, must be scrapped as a principle immediately and all races accepted as worthy citizens of South Africa, says Professor L. J. du Plessis, of the Potchefstroom University, in an article sent to "The Star".

"The principle of baasskap must be exchanged immediately for a policy of freedom for all non-Whites and national self-determination with the co-operation of all non-Europeans. We can wait no longer. Our time is short," says Professor du Plessis.

He said that the article had been submitted to the Nationalist Press but they had not accepted it for publication. This article, translated from Afrikaans and slightly shortened, is essentially as Professor du Plessis wrote it.

First, I am and remain Nationalist-minded, as I have always been, and I have the greatest esteem for our present Government, for the individuals and the work they do, and especially for our Prime Minister and future President.

Subversion Behind Ceylon's Troubles?

ACCORDING to information received in New Delhi, Ceylon is threatened by an explosion of religious hatred and nationalist ambitions worse than the one that recently caused 300 to 500 deaths.

The Office of Commonwealth Relations described the situation in Ceylon as "explosive". Sources in the City of London, Britain's financial centre, ascribed the unrest largely to subversion by the embassies of the Soviet Union and Communist China on the Indian Ocean island.

Reports that have trickled through the rigid censorship imposed by the Ceylonese Government are not entirely "inaccurate".

It is understood that mob violence has caused 300 to 500 deaths in the last four weeks. In some cases, it is alleged, Tamils, members of the religious and linguistic minority, were soaked with gasoline and set on fire.

Between 12,000 and 20,000 persons are homeless, military law has been imposed over large sections of the island and a curfew is being enforced, it is said.

Secondly, however, I accept our English speaking fellow-citizens as fellow-Afrikaners and respect their contribution to our national development, especially that of Mr. Harry Oppenheimer.

Accept All

Thirdly, it is my opinion that it is high time that we accept our non-White countrymen, all of them, as fellow-South Africans and, in principle at least, as future fellow-citizens.

It is said that the Dutch Governor-General of Indonesia expressed astonishment that the Javanese had rejected the Hollanders in spite of all the benefits of Dutch management to which an Afrikaner replied:

"I am afraid you never had the right look in your eye when you spoke to them."

This "right look" is the gleam of acceptance without which people cannot live together.

In other words, White baasskap over non-Whites purely on the basis of colour must now be rejected in principle: the practical removal of the principle can be gradually worked out together.

But it must be accomplished immediately by the ideal of freedom for all non-Whites to mould their own destiny with the co-operation of all Europeans.

We cannot wait any longer to make a move. Our time is running out.

Forty years ago the whole of Asia and Africa were subject to White rule:

Today Asia and North Africa are free. Central Africa will follow shortly, and that is only 500 miles from our borders.

Moreover, with the development in Rhodesia which should reach a climax in two years, we have the chance to take the lead in the formation of a Federal Republic (or Union) of Southern Africa, but only if we do not try to assume the role of chief character.

Not Criticism

N.B.: This is not a criticism of Mr. Strijdom, who spoke of White leadership in White South Africa—I will deal with that later.)

Once we have exchanged White baasskap (which was necessary in its time) for co-operative emancipation of the non-Whites and the joint development of South Africa by Afrikaners, South Africans and Africans, then we can hold valuable talks with non-White leaders with "the right look in the eye."

Native Reserves

And the first matter that can be effectively worked out together is the joint development of the African reserves, with the help of overseas capital, much quicker than envisaged by the Tomlinson Commission, and at the same time the removal of non-Whites from White areas as well as the compensation that will need to be paid.

The second matter is the possibility of gradual federal partitioning of Southern Africa among the various racial groups, with eventual national independence for each.

There must be a provision, however, that if such partition proves impossible we shall agree also to examine the possibility of gradual introduction of equality for all on a basis of the culture already attained.

The Object

Then, thirdly, many different problems can be tackled, all with the object of removing discrimination against non-Whites without submerging the Whites.

Probably it would be better to confer first with the Africans. But the meetings must soon include Coloured people and Indians.

We should confer with the Africans first because they are in the great majority: then with the Coloureds because they are of our culture, and then with the Indians because they must

also be accepted as valuable fellow South Africans since repatriation is out of the question.

Among the different problems which were mentioned in the third instance we would include the formation of Christian African organisations such as are found in the whole of Africa from Madagascar northwards.

Small Number

But in every case the first discussions should include a small number of people with genuinely honest intentions, to avoid Press sensationalism.

But I, without trying to be immodest, conclude with the words of Luther: "Here I stand; I could do naught else"—before God and man, with the humble African hymn "Nkosi sikelel' iAfrika"—J. J. du Plessis.

It Is Anaemic

P.S.—1. Just to show how anaemic our present planning is, it can be shown that a single scheme in North Africa that is being planned will cost £1,000-million

2. For the aforementioned programme we would be able to raise unlimited American capital for an African-development corporation, for White immigration on a large scale and for the inclusion of the Protectorates, South West Africa and the Rhodesia

3. The motto of all this must be the co-operation of all Afrikaners (Europeans of South Africa) and Africans (non-Whites of South Africa) towards the exclusion of all unfriendly suppressions (foreign governments who do not wish to permit self government).

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Women's Role In The Family And Society

By **RAJKUMARI AMRIT KAUR**
(Minister of Health, India)

PERHAPS in no century in the history of the world have there been such revolutionary changes as in the century in which we are privileged to live.

One of the greatest changes has been the entire concept of the place of woman in society. We have only to turn to the Victorian era to learn that women should be seen and not heard was an accepted axiom. The fair sex was supposed to have been created by the Almighty to bear children, to look after their wants and the wants of their fathers. The household was their domain and they were not supposed to have any interests outside that sphere.

No Right

In our own country there are still millions who believe that women have no right to enter into what have been man's special prerogatives from time immemorial. That woman should have meekly acquiesced in this theory, with brilliant exceptions of course, is what has often puzzled me. Why did we not break through our shackles earlier and rebel against our utter dependence on man? The answer probably is that we were not educated to know any better and we succumbed on the plane of being physically weaker and economically dependent and did not realise that it was wholly possible for us to give battle and prove our prowess on the moral and intellectual planes.

Now change is the one unchanging law of life and the fact of increased education, of there not being a man for every woman to marry as, for example in England, the strain and stress of life, the fact that women showed themselves capable of suffering for the sake of their country whether during war or whether during struggles for political independence and other circumstances have widened our horizons of outlook and I believe that the most outstanding social reform in the world has been in this century the coming of women into and the part they are playing today in both national and international public life. It is true, however, that there are still far too few but the age-long bondage has been loosened and I have no doubt that more and more opportunities for service will come their way.

No Soft Pedal's

I am not one of those who wants-pedal the duties which nature has apportioned to woman-kind. Her prime duty is to the home. She is the natural preserver of life and as the mother of the race it is her proud privilege not only to bring life into the world but also to nurture her children to become good citizens. A good race can only come into existence if the mothers are good and efficient. Experience shows that man bears the impress of his infant and childhood years up to the end of his days. Apart from the onerous task of the upbringing of her progeny, woman has an important role to play in the home. A happy environment, a contented husband, a clean and artistic house, good food, are all possible if the woman can radiate love, artistry and competence. And since the family is the primary unit of self-government much depends on how good it is on the woman.

Public Life

With all this emphasis on woman's primary duty I would, however, like to stress her role in public life too. Through her own acceptance of a less high standard of intellect, she has not for generations had the necessary training for the professions or for administration or for an active part in politics. There is no reason whatsoever why with equal opportunities and equal political and economic rights she should not now be able to show her capacity to shoulder these responsibilities too. The strain and stress of life are making it incumbent for women to be earners and they are adorning most professions and making their impress in many spheres. It is sometimes said that women coming into the professions means neglect of their duties at home and it also means more unemployment for men. I have no doubt that if we arrange our lives methodically there is no reason why the home should be neglected. And in a well-ordered state it is the inherent right of every individual to demand opportunities for work. In the USSR, where women, fifty years ago, were just as backward as we still are in many ways, they are

practically manning the health and education services of the country. In the USA it is quite amazing what an enormous amount of work, both voluntary and paid, is being done by women and consequently they exercise a very great influence in the policies of their country. The women of the East too are at long last awake and more and more the woman's voice must be heard in the counsels of the world.

Special Contribution,

This is all to the good for women have a special contribution to make, in particular in the world of today where the dark clouds of suspicion and mistrust cast a shadow of gloom and we seem to stand on the edge of a precipice all the time.

In our own country we women have too kept the home fires of hope and faith and charity burning. We have to set and demand standards of integrity and deny the accepted dictum that "politics is a dirty game." We can also offer battle against the demons of untouchability, caste and communalism which still menace society. Social service is our

special field in which we can play an intelligent and devoted role.

Finally while I want women to take an active part in life in every sphere, I never want them to go into the armed forces and learn the use of the ghastly weapons of war. We at any rate must remain faithful adherents of the creed of non violence. If we desert that armour we are lost.

Friday Night Closing Opposed

THE following letter was sent on July 1 to the Licensing Officer Durban by the president of the Durban & District Indian Retailers Association.

"According to a report in last night's paper there would appear to be a move afoot to legalise the early closing of shops on Friday evenings.

"My Association is strongly opposed to the reduction of shopping hours on Fridays and supports the Natal Chamber of Industries on its stand on this matter.

Latest Records For Your Selections

Samundar	5 Records	Rok N roll	41/3
Barish	5 "	"	41/3
Mr. X	4 "	"	33/-
Aasha	4 "	"	33/-
Paying Gues.	4 "	"	33/-
Chori Chori	5 "	Best Music 1956	41/3
Naya Andaz	6 "	" " 1958	49/6

Best Instrumental No.

Fantush New Delhi	8/3
C.I.D. Both Sides	8/3
Devta "	8/3
Mem Sah.b C.I.D.	8/3
Chori Chori Both Sides	8/3
Baarisha and Basant Bahaar	8/3
Baap Re Baap. Naya Anadaz & Shremati	420	...	8/3

Packing & postage
7/6 extra.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,
Phone: 29488.
DURBAN.

The 'Kashmir Princess'

By
A. S. KARNIK

WHAT HAS GONE BEFORE :

THE 'Kashmir Princess' is on her way to Jakarta with a Chinese delegation on board. The members of the engaged in their routine duties when there is an explosion. Rumours of sabotage in Hong Kong come to their minds and on investigation, fire is located in the rear. Each member of the crew is trying his best to combat the fire that is rapidly increasing, but each one knows that it is a losing battle. Their dear ones and their past seem to come before them, as they feel the end drawing near.

Now Read On:

A FULL minute or two had passed since the flames had crawled upto the tank. It should have exploded by now. I kept wondering what it could be that had prevented the tank from exploding.

It was possible that the tank was punctured thus preventing a build-up of a pressure inside it. Yes, the tank must have got punctured by the explosion or the fire would not have spread with such wild rapidity..

By now the flames had almost come up to where the wing is joined to the cabin. Flames soaring high above the window, obscured the wing. I could feel the heat inside. The flames will now start attacking the cabin.

I only hoped that the cabin would be fully depressurised before it started melting away (for any opening in a pressurised cabin will lead to sudden pressure loss, with consequent damage to the ear-drums of passengers and crew members). The flaming fire threw into the cabin its fiery red glow, making it look like a smouldering oven.

The white seat covers assumed a red tone and every part around in the cabin was bathed in the flaming red colour of the blood-thirsty flames, that were only inches away.

Jatar and Dikshit at the controls kept fighting against odds in the swivling airpane. It was a hard task to keep the airplane under control under such adverse conditions.

The hydraulic system had failed soon after the explosion, and made controls harder to manipulate; the right-hand wing area was being damaged more and more every second, and this unbalanced the lift from the wings and the airplane could no more be made to follow a straight and lower course.

Pathak stood behind the pilots, peering hard in front, looking out for the Natuna group of islands, near which was the site chosen for ditching. D'Cunha kept vigilantly at the formidable task

of controlling the engine power and depressurising the cabin in an ever-descending airplane.

The passengers, with an iron will, remained in their seats in spite of the flaming death-dance around. Miss Betty, D'Souza and Pimenta bravely remained with the passengers to keep up their spirits.

Duty

It suddenly flashed across my mind that the crew members in the cockpit might not be equipped with life-jackets. So I picked three life-jackets (I could not carry more than three in one trip) and dashed to the front.

I left these in the Navigator's compartment and was returning to the cabin to pick up two more. As I opened the cabin entrance door, I perceived Miss Betty with three life-jackets heading for the cockpit.

Her face was white, expressionless, she did not look at me, but merely stared in front seized up by a sense of duty which makes actions look more mechanical than inspired.

I dared not look into her face too long, she looked so grim. I merely held the cabin door open for her to enter the cockpit and followed her. I gave one jacket to Pathak and one to D'Cunha, and Miss Betty, put the two jackets on the two pilots.

D'Cunha slipped the jacket around his neck. Since both his hands were engaged, I stepped up to him and the straps of his jackets around his waist. Then I laced myself with a jacket in a hurry.

Only after securing the pilots with life-jackets, did Miss Betty equip herself with one. I stepped forward to Captain Jatar and told him my opinion about the extent of the fire.

"Captain Jatar, the wing may drop off within a couple of minutes," to which Capt. Jatar merely said in a cool unperturbed voice, "We are ditching." Those were his last words to me.

When he said, "We are ditching," it was useless returning to

the cabin to watch the fire, for nothing but flames were visible through the windows. And now a more important job awaited me.

That was opening the emergency escape windows and doors. I had already decided the order in which to open the windows. There is a definite procedure for opening the emergency windows, which when carried out in order, expels the smoke from the cabin if any.

I was now only awaiting orders to open the emergency exits, and the order would be given as soon as the cabin was fully depressurised, because unless that is done the emergency exits and doors cannot be opened.

As I stood there waiting for my orders, D'Cunha agitatedly informed Capt. Jatar that No. 3 engine was on fire. This was from the fire warning indicating system. We all knew that it was not the engine that was on fire but that the fire had spread upto the engine.

Emergency

The Captain ordered the engine to be stopped and fire extinguishing procedure to be followed. I had half a mind of advising the Captain not to stop the engine, because stopping of this engine was going to worsen the swivling motion of the airplane.

But on second thoughts I felt it was better to face a worse handling of the airplane than worse fire. Fire had already reached up to the engine and unless the engine was stopped, its pumps would literally add fuel to the fire.

Immediately on the Captain's orders, the engine was stopped and the remaining set of carbon-dioxide bottles discharged on the engine. Yet the fire did not abate in the least.

The next warning in the cockpit sounded from the right-hand cabin heater. (There are two heater units, for the purpose of sending in heated air in the cabin, situated in the belly of the airplane in line with the wing tear edge)

The fire now had crawled upto this heater unit—i.e. upto the main body of the airplane. But no more carbon dioxide was left over.

There was nothing to be done; and even if we had some carbon dioxide available it would have been ineffective against this mammoth fire. The size of the fire was too big to be combated by the normal equipment available on an airplane.

The designer had not anticipated such a fire, and certainly

not in the location where we had encountered it. Hence he (designer of the airplane) had made available fire extinguishing equipment only in locations where there was likelihood of an internal fire, and that too, of a limited quantity—enough to smother the fire of an anticipated magnitude.

The fire was abnormally large, and in an unexpected place. It ruthlessly went on spreading over the wing, in the same way as a river spreads mercilessly, once it has broken through a dam.

Hardly a minute had lapsed since I last stepped in the cockpit awaiting orders for opening the emergency escape windows. D'Cunha informed the Captain that the cabin now was fully depressurised.

I stood in readiness to dart to the cabin and out came orders from Capt Jatar, "Karnik, open the emergency exits."

Order

It is necessary to open these exits before the impact of the aircraft with water. On impact the body of the aircraft, even in the case of the most cautious and skilled landing, gets distorted and perfectly fitting exits get buckled and in many instances cannot be opened.

When a normal landing is made on hard ground the wheels and specially-designed shock absorbers take all the landing impact. But in the case of a landing on water, wheels and shock absorbers are of no avail and the main body of the airplane directly receives all the shock, with the resultant buckling.

Captain Jatar had barely given his order when I tushed into the cabin. The cabin was like a smouldering furnace, red as blood and intensely hot. The window on the tight side showed nothing but flames, big red flames and more red flames.

It was amazing that the wings still remained attached to the main body. It still gave lift, though at a diminishing rate. The left wing was clean, intact and in one piece.

In those few minutes each one in the aircraft had sensed death—red-hot and fiery. Everyone had battled against it; hoping against hope to come out alive. All were alive this minute.

A few minutes later it would be a different story. Perhaps none would live. Yet I hoped that the aircraft might float for a few minutes. Even three minutes would be enough to save all on board.

Next Week

PLANE CRASH

"Kashmir Princess" (Copyright 1958) Jaico Publishing House.

Fort Hare Students Allege Bribery

ALLEGATIONS that police had "constantly interfered" with African students at Fort Hare University College and that bribes of £10 were offered to some students to give information of activities of other students were made at the NUSAS Congress recently.

Allegations were made by a Fort Hare delegate to the 34th Congress of the National Union of South African Students. They were contained in the report presented on behalf of Fort Hare by Mr. M. B. Mutseyekwa.

Mr. Mutseyekwa also alleged that members of the Special Branch had broken into the room of the SRC Treasurer in the Treasurer's absence. Most students were not at the College at the time. He went on to reaffirm Fort Hare's full co-operation and stand with all forces opposed to "the iniquitous policy of apartheid."

"We stand for the unadulterated principle of academic non-segregation for which we will not cease to fight. Though our struggle be an extra-Parliamentary one, we pledge our solidarity with NUSAS in all matters affecting the lives of students."

Replying to the report of the Fort Hare delegation, Mr. N. Rubin, Vice-President for International Relations, gave notice of a motion which would call for an investigation into all the allegations made and the setting up of a mechanism for legal assistance to students who were made to face trial for acts committed in the course of their duties as students.

Afrikaans Students At NUSAS Conference

FOR the first time since the disaffiliation of the four Afrikaans medium Universities in 1936, students from these Universities were present at the NUSAS Congress which opened in Grahamstown on July 1. They were there as observers from the Students' Representative Council of the University

of the Orange Free State were present throughout the first session in their personal capacities.

Replying to a motion welcoming their attendance at the Congress, Mr. C. B. Roelofse of Stellenbosch said that he was grateful for the opportunity provided by the NUSAS Congress to meet with the other students there present. He looked forward to the discussions which he was going to have during the course of the next ten days and felt that a great deal of good would be done by the airing of the different points of view.

Both he and Mr. Rooode of the OFS, speaking in Afrikaans, emphasised their desire to exchange views and expressed their pleasure at the fact that invitations had been issued to them.

Message To African Students

The Congress decided to send a telegram of good wishes to the 13 African National Unions of Students who met at the Pan-African Students' Conference in Kampala, Uganda. NUSAS is being represented at the Conference by the Vice-President Mr. M. Gunther of

Witwatersrand and by an Executive member, Mr. L. Mutambanengwe of Fort Hare.

Japanese Doctor Uses Chicken's Cornea In Human Eye

TOKIO, Monday.

A JAPANESE ophthalmologist said today that he had received many private inquiries from abroad as a result of his successful transplanting of the cornea of a chicken on to the eye of a human being.

Dr. Ichiro Kamata, of Tokio's Ogi Kubo Hospital, said that the operation was performed on a 54-year-old factory worker, who had a diseased right eye.

The cornea was taken from the chicken's eye, immersed in the man's blood plasma, stored under refrigeration for two days and then transplanted to the patient's eye.

Dr. Kamata performed the operation—the second of its kind in Japan—in November, 1956, but did not report on it until last year. It was later still that an English translation of his report became available.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Nkrumah Plans Visit To India

ACCRA, Monday.

THE Ghana Prime Minister, Dr. Kwame Nkrumah, said that whatever type of republic the people of Ghana decided upon, "ties with the Commonwealth should be preserved."

Dr. Nkrumah, who has just returned from a tour of seven African countries, was answering a question at a Press conference about his statement in Cairo that Ghana might become a republic within two years.

"A republic expresses the political freedom in our struggle for independence. Republicanism will liberalise tribalism with all its taboos," he said. It would give the people a chance to express themselves.

Dr. Nkrumah disclosed that he would visit India in December, and that in September or October an "all-African peoples' conference" would be held in Accra, to be attended by representatives of nationalist parties in dependent territories.

The purpose of the conference was "to draw up some sort of manifesto to fight for their own liberation."

African nationalism was now being understood as the love of one's country, he said.

The eight independent African states wanted to see that dependent African territories were free of all vestiges of colonialism and imperialism.

Condemned

Asked about South Africa, he said that in his talks with the African leaders he did not discuss particularly apartheid in South Africa. "We discussed racialism in general. We condemned it, and we deplored it."

Ghana: Police Search Houses Of U.P. Leaders

ACCRA, Sunday.

THE houses of some prominent members of Ghana's Opposition United Party were searched at Kumasi today by police platoons carrying truncheons.

The police had warrants. They refused to answer Press questions about the cause of the search but Mr. Victor Owasu, a U.P. executive member, said the warrant was under a section of the Criminal Code dealing with seditious documents.

One man whose house was searched, Nana Natwi Buasiako, Organising Secretary of the United Party, said he was with others drafting a Press statement on the Preventive Detention Bill published at the week-

When a Ghanaian reporter said that racialism could not be discussed without mentioning South Africa, Dr. Nkrumah interjected, "There's racialism in the Accra Club."

(The Accra Club was the subject of an attack by M.P.s soon after Ghana became independent. The club changed its rules to allow African members, but few have joined.) Dr. Nkrumah added that racialism was "an attitude which, in places like South Africa, had formed itself into 'a policy.'"

"When it becomes an institution, we must make laws to abolish that institution," he said.

"We should invite South Africans to come here to visit night clubs where European ladies, with Africans, Coloureds and Whites all mix together."

Three Ways

Decision on the Ghana republican question could be in one of three ways—by a general election, by a plebiscite, or through Parliament and the regional assemblies to be set up at the end of the year, Dr. Nkrumah said.

The type of republic Ghana would adopt had not been decided. It could be on the American, Indian or Pakistan pattern, or a little of each—"with a bit of the constitutional set-up of Britain."

end when the police arrived.

The others included in the Kumasi search are Mr. Joe Appiah, executive member of the U.P., and husband of Peggy Cripps, Mr. R. R. Amponsah, National Secretary of the U.P., and executive member, Mr. B. F. Kusi.

The house of the Parliamentary Party leader Mr. K. A. Busia was also searched at Wenchi, 90 miles North of Kumasi today, Nana Buasiako said.—Sapa-Reuter.

Jooste Makes Important Admission

SOUTH AFRICA'S racial policy at times had a retarding effect upon its international relations even upon its relations with the Western states which were her traditional friends, the Secretary of External Affairs, Mr. G. P. Jooste, said in an address to the Akademie vir Wetenskap en Kuns on South Africa's position in the international world.

South Africa's racial policy, and the way in which it was being distorted overseas, of necessity made the Union's aim to playing its rightful role among the nations of the world difficult.

He mentioned a number of South Africa's achievements in the international sphere to show that as a Western nation she was playing her part fully in the Western hierarchy.

It was imperative that she should maintain the most cordial relations with the other Western nations, and this she could do without having to sacrifice anything that was her own.

"South Africa is no cinderella. We have friends, friends who in the international world stand close to us and who admire our great achievements in our own country. The discord of which we hear so often, and also the alleged dangers of isolation are therefore in my opinion exaggerated."—Sapa.

Photographer Awarded £400

Johannesburg, July 4.

DAMAGES of £400 were today awarded to Mr. Ernest Christie, a photographer on the "Rand Daily Mail" by Mr. Justice Ramsbottom in the Rand Supreme Court.

Mr. Christie had claimed £1,250 from the Minister of Justice for unlawful arrest and detention outside the Drill Hall, Johannesburg, on December 29, 1956, the second day of the preparatory examination of treason allegations.

The defendant was also ordered to pay the costs of the action brought by Mr. Christie.

In his 60-minute judgment, Mr. Justice Ramsbottom said the arrest and detention were a deliberate invasion of Mr. Christie's rights. In assessing the amount of damages, he took this and other factors into consideration.—Sapa.

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

World Newsreel . . .

(FROM SAPA REUTER)

Hongkong Paper Attacks Kenya Base

BRITAIN had turned Kenya into a strategic base to control the Indian Ocean and suppress East Africans said, an article in a Communist Peoples Daily in Hongkong.

Since 1952, the article said, more than 10,000 had been killed and 70,000 thrown into concentration camps in Kenya.

The "London times" had recently revealed that at least 20,000 people were still confined in these camps, the article stated.

New Kuomintang Premier

Mr. Chen Cheng, was made Prime Minister of Nationalist China at a meeting of the Central Committee of the Kuomintang, under President Chiang Kai-Shek.

Mr. Cheng, who was Vice-Prime Minister, succeeds Mr. O. K. Yui.

Political quarters in Taipei expect his appointment will result in strengthening the Government. He is expected to command much more prestige and authority than Mr. Yui.

West German Ambassador To Pretoria

Dr. H. U. Granow, West German Ambassador to Malaya and Consul-General in Singapore, has been appointed Ambassador to Pretoria, it was officially announced in a Press statement issued by the West German Embassy in Kuala Lumpur.

Dr. Granow, who is away on home leave, will return to Malaya to pay official farewell calls before assuming his new post in October 1, 1958.

Emergency Powers Eased

The Prime Minister of Ceylon, Mr. Solomon Bandaranaike, said in a speech published on July 8, that the emergency powers proclaimed in the island on May 27 after communal riots could now be eased, but not completely lifted.

"I think that while the rigours of the emergency should be eased, it should not be completely lifted until we are satisfied that there is not likely to be recrudescence," he told the House of Representatives on Friday in his reply to the debate on the Governor-Generals address.

Total deaths from the riots between May 26 and June 26 were "only 159 from all sources.

throughout Ceylon," he added.

Mr. Bandaranaike discounted suggestions that the Act making Sinhalese the official language would be annulled or postponed because it had been in operation for two years. He restated the Government's intention to legislate for "reasonable use" of Tamil but ruled out the possibility of giving it parity with Sinhalese.

UAR Accuses Turkey Of Breaking Agreements

Turkey had sealed off its 750-mile frontier with the Syrian region of the United Arab Republic, the Syrian Ministry of the Interior said.

Turkey had also banned U.A.R. citizens from crossing into Turkish territory, including farmers who frequently crossed the frontier to tend their lands;

In a statement the Ministry condemned the Turkish measures as "absolutely unjustifiable" and "a transgression of Turco-Syrian border agreements and international conventions."

Chinese Soccer Team To Visit Union

A South China soccer team of 19 members left Hong Kong on Wednesday on a tour which will include 14 matches in the Union of South Africa, Mauritius and Madagascar.

The all-Chinese team, led by the Manager Li Tim, will play three matches in Rangoon, two in Bombay and four in Dacca on the way home.

S.A. Cricket Union For All Races

A number of notices of motion have been submitted for consideration at the 10th biennial meeting of the South African Indian Cricket Union, which meets in Port Elizabeth on Sunday. The name of the Union is to be changed to "South African Cricket Union" in keeping with the new policy of admitting members of all races.

The Natal Indian Cricket Union has submitted a notice of motion that the clause "officials of the union and players participating in the tournament shall be of Indian descent" be amended to read "that the officials of the union shall be of Indian descent and that any player under the jurisdiction of the Provincial or

Divisional Union shall be eligible to participate;

"It shall be optional for any centre other than Natal and Transvaal to include a maximum of four players of non-Indian descent in their team participating in the tournament."

There is also a notice of motion to allow two teams from each province or divisional unit on the Christopher Trophy competition.

Muslims To Meet On Mosque Issue

TRANSVAAL Moslems are calling a big meeting for Johannesburg to discuss "a line of action" in the mosque battle. Trustees and leading Moslems of every mosque in the Transvaal are being approached to attend.

"There are 30 or 40 mosques in the province, and we expect more than 100 delegates to discuss a line of action to counter the order that mosques must submit to control by a permit system in terms of the Group Areas Act," said Mr. I. Y. Gardee, chairman of the Idgah Committee.

"The Government have conceded that there will be no interference in religious matters under the Group Areas Act. At the

same time, they want to subject mosques to control under a permit system. This is a negation of the concession and invites the trustees of a mosque, under threat, to be a party in the desecration of their Holy houses.

"It is clear that no Moslem could accept it, as man-made laws have no significance where the Law of God is being infringed.

"The Group Areas Act amply provides for exemptions and one fails to understand why the provision is not extended to mosques—surely a Holy shrine deserves greater respect than a recuperative institution, a scholar, or a profit-earning industrial proposition."

Professor Du Plessis Enunciates A New Doctrine

(Continued from page 262)

vival for the Afrikaner on the African continent.

We, the victims of Afrikaner Nationalist oppression, will not throw our hats into the air and cheer just because an Afrikaans Professor says he wants to work with us to free us. In itself, his statement is only a first step; a very insignificant one against the background of the humiliation of the Passes for our women. Yes, a welcome first step; but nothing more. For it to be convincing it will have to be followed by movement forward; movement which will show clearly that Afrikaner opinion is maturing in the direction of drawing an unmistakable ideological distinction between its conservative and progressive wings.

And when this division comes we might be confronted with a situation in which race would be rejected as a bond of unity and ideals and values of life with a similar meaning on both sides of the colour line adopted, instead. It is possible that Professor du Plessis and those who think like him might have given very serious consideration to this possibility. And if they have and then come to the conclusion that *co operative emancipation* is the goal to set themselves, a good South African would see in that the beginnings of a move-

ment forward towards a unity of purpose without which the South African Union will not, in the long run, survive.

The least we can do is to approach Professor du Plessis's idea with an open mind.

DRY CHILLIES

Gross 33lbs Bag for 33/6-
Strong Brooms with long sticks made by Africans.
25/9 per dozen.

Small Brooms with short sticks 3/3 per dozen.

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26, Phone 128.
BRITS, Transvaal.

BOOKKEEPING IS NECESSARY TO COMMERCIAL SUCCESS: 48 years of successful educational service by the School of Accountancy guarantees to build careers by home study methods. Write for the FREE BOOK "The Direct Way to Success" which gives details of the course. THE SCHOOL OF ACCOUNTANCY, P. O. Box 1592 (ZD) Johannesburg OR P.O. Box 1865 (ZD) Durban.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Co: Diagonal & Market Sts. Johannesburg, Phone 33-1654.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Magnesium Find In Uttar Pradesh

MR. SAMPURNANAND, Chief Minister of Uttar Pradesh, announced on July 1 that deposits of magnesium of a very high quality had been found in the State. He also said that pure sulphur, which is a rarity, had also been found in good quality in the State.

Nehru May Meet Chou En Lai

Mr. Nehru and the Chinese Premier, Mr. Chou En-Lai, are likely to meet in Tibet, possibly in Lhasa, in September, according to a well-informed Indian source recently returned from the Chinese Mainland.

The Indian Prime Minister is scheduled to visit Tibet in September in response to an invitation from the Dalai Lama who has visited India as a guest of the Indian Government.

Pakistani Charge Described As "Malicious"

The Union Home Minister, Pandit Govind Ballabh Pant, described as "malicious" Pakistan's charge that India had stopped Canal water supplies to that country.

Reduced supplies to Pakistan, Pandit Pant pointed out, were not the doing of men but because there was a natural shortage in the rivers this year.

Opening the newly built Sirhind Feeder, 30 miles from Ferozepur, he said: "We have all sympathies with Pakistan, but we cannot starve our people of canal waters."

Pakistan Told To Set Its House In Order

Pandit Pant said on July 1 that Pakistani authorities did well in preventing Chaudhari Ghulam Abbas and his followers from marching across the cease-fire line into Kashmir. Otherwise dire consequences would have followed, he said.

Addressing a mammoth public meeting, Pandit Pant said that if ever any country were to try to grab India's territory

by force, that attempt would be stopped with "all our might." Kashmir, he said, was an integral part of India.

The Home Minister declared that India had all goodwill for Pakistan and her people but politicians there tried to rake up baseless controversies to mislead the masses for their selfish ends.

Pakistan, Pandit Pant said, had also resorted to such crude methods as the recent firing at Fazilka.

He hoped that Pakistani leaders would now face facts, and think of setting their house in order. Pakistan, he continued, had not yet had general elections and had not had a stable Ministry either at the Centre or in the Provinces.

Like Pakistan, he said, various other countries in the world were in commotion. In these countries Governments rose and fell and administrations were plagued with internal troubles. But India had stood firm pursuing its path of peace, progress and development.

Pandit Pant said that countries which had given freedom to people were taking it back. The urge for independence in Hungary and Poland was thwarted. The slogan that let hundred flowers bloom was now dead. Stalinism was once again alive.

Kerala Reds Disapprove Of Mr. Nagy's Execution

The Kerala Communist Party has urged the Central Executive Committee of the Indian Communist Party to condemn the execution of Mr. Imre Nagy and his three associates.

The Kerala Committee is understood to have suggested that the party's central secretariat must itself move a resolution at the forthcoming meeting of the Central Executive Committee. It has already informed the Central Executive that it is prepared to sponsor a resolution disapproving of the executions if the party's Central Secretariat wants it to do so.

LATEST ARRIVAL FROM MOTHER INDIA

SAREES

RAYON was £4 7s. 6d.
Now 47s. 6d. Mundani Border.
KASHMIRI SILK was £4 17s. 6d.
Now 49s. 6d. ea.
DORIYA, Miss MARRY, Champa
Kali in Art Silk was up to
£4 17s. 6d., Now 51s.

Carom Boards Complete Sets

RUBBER CUSHION £5 5s. od.
NICKLE CORNER £4 4s. od.

Agarhatti

Three Roses 3 Tola 3s. Tin
Chaneli 1s. 6d. Pkt. Gateway of
India 3 tola 4s. tin. 6 tolas
8s. tin, Darbar 3 tola 3s. pkt.,
Captain 2s. 3d. pkt.
Vasanti (with Athar Bottle) 6 tolas
4s. 6d. tin, 4 tolas 3s. 6d. tin,
3 tolas 2s. 9d. tin.
Jhangir 1s. 6d. pkt.
Steamer Brand No. 444 Ex India
7s. 9d. doz
Steamer Brand No. 444 Ex Pakistan
6s. 6d. doz.
Meclad 4 Tola 3s. Pkt.

GANGA VAN LADIES ARTIFICIAL HAIR

No. 1, 4s., No. 2, 5s., No. 3, 9s.,
No. 4, 10s. 6d. each.
All above with strings inside.
Quality A 12s. 6d., B. 18s. 6d.
C 22s. 6d. each.
All fine quality without strings.

Muradabadi Silverware

Gulabdani 12s. 6d., 15s., 17s. 6d.
and 20s.
Lobandaa 15s., Athardan 12s. 6d. ea.
Soomadan 12s. 6d., 15s., and
17s. 6d. ea.

Electrical Table Lamps

With Taj and flower cutting 40s.,
30s. and 25s. ea.
And many beautiful range.

Brassware

Thalas 16s., and 21s. ea.
Lotas 6s. and 8s. each.

We cater for Birthday and Wedding
Gifts in large Range.

A. K. HOOSEN & SONS,

116 Queen Street. Phone 27349. P.O. Box 2168,
DURBAN.

Invitation to country visitors when next in Durban. You are cordially invited to view the City of Durban from the roof top of the tallest Indian owned centrally situated Hooosen's Building and to also visit our exclusive little gift shop and showroom on the ground floor.

Mahatma Gandhi?

Was there a Man such as Mahatma
Gandhi who lived on this Earth?

Then what did he do?

See for yourself this mighty Man
who moved on this Earth and gave
the world a new vision of thought.

This publication is fully illustrated.

Over 300 pages and over 500
photographs of art paper.

12 x 15 STRONGLY BOUND BOOK.

Released by the Government of India

Priced £5-5-0.

NOW FOR SALE AT

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. — P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Phone 34-1349.

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Selected Letters of Gandhiji	1	6
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World —By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	10	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Menubehn	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yojna	2	0

Obtainable From:

"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhij	2	6
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	2
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	3

Obtainable From:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA.)
ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

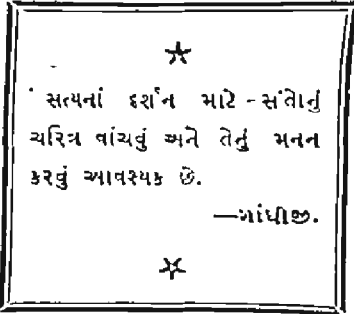
106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

બારકાપની નીતિને રદ કરવાની ડ્યુપ્લસીસની હાકલ

ગોરાઓ આજે ફક્ત રંગને લીધે ખીન-ગોરાઓ ઉપર જે રાજશાહી ચલાવી રહ્યા છે એ આજની પરિસ્થિતિમાં આપણા સમાજમાંથી આપણે સાવ કાઢી નાંખી જોઈએ અને બધા રંગના લોકોને દક્ષિણ આફ્રિકાના નાગરિકો તરીકે સ્વીકારવા જોઈએ એમ પ્રોફેસર ડ્યુપ્લસીસે જે એવો પોએસ્ટરમ યુનીવર્સિટીના એક અધ્યાપક છે એમણે જોર્જિયાના "સ્ટાર" છાપામાં એક લેખ દ્વારા જણાવ્યું છે.

વધુમાં પ્રો. ડ્યુપ્લસીસે કહ્યું છે કે આજે આપણને સમય ઘણો જ ઓછો છે અને આપણે વખત ગણાડવા વગર ખીન-ગોરાઓને સ્વતંત્ર કરી દેશના કાર્ય-બારમાં એ લોકોને છુટ આપવી જોઈએ. પ્રોફેસર ડ્યુપ્લસીસે આ લેખ નેશનાલીસ્ટ છાપાને મોકલાવ્યો હતો પણ તેઓએ એને છાપવાની ના કહી હતી. આ લેખ મૂળ આફ્રિકાન્સ ભાષામાં હતો એનો અંગ્રેજીમાં ટુકડા તરજુમો નીચે પ્રમાણે છે.

આપણે આ આદર્શને અપનાવવાની ઘણીજ જરૂર છે. ઇન્ડોનેશીયામાં એમ કહેવામાં આવ્યું હતું કે, ત્યાંના કચ ગવર્નર જનરલની મદદ ત્યાંના દેશવાસીઓને નહોતી જોઈતી અને એનું કારણ એજ હતું કે, કચ લોકો એક મિત્ર તરીકે નહિ પણ રાજકર્તા તરીકે એમને મદદ કરવા ઇચ્છતા હતા. એટલા માટે હું કહું છું કે આપણે પણ આપણા ખીન-ગોરાઓ ઉપર ફક્ત

રંગના કારણે જે શાહીવાદ ચલાવી રહ્યા છે એ આપણે જલદી જ રદ કરી નાંખવો જોઈએ આજે આપણને વખત ઘણો જ ઓછો છે અને આપણે જ આજે ખીન-ગોરાઓને મદદ કરીને એમને સ્વતંત્ર રીતે વિચાર કરીને રહેતા શીખવવું જોઈએ છે એમાં જ ગોરાઓનું હિત રહેલું છે.

ચાળીસ વર્ષ પહેલાં સમરત એશીયા અને આફ્રિકા ગોરાઓની સત્તા નીચે હતું આજે એશીયા અને ઉત્તર આફ્રિકા સ્વતંત્ર થઈ ગયું છે ટુકડા સમયમાં મધ્ય આફ્રિકા પણ સ્વતંત્ર થઈ જશે અને આ આપણા દેશથી ફક્ત પાંચસો માઈલ દુર છે.

આજે ડેડેશીયામાં જે બની

રહ્યું છે એના ઉપરથી જણાય છે કે, જે વરસની અંદર કદાચ ફેડરલ રીપબ્લીક ઓફ સર્થન આફ્રિકા થઈ જશે. અને આમાં આપણે આગળ પડતો ભાગ ભજવવો જોઈએ અને જ્યારે આપણે ખીન-ગોરાઓને સ્વતંત્ર બનાવવાનો ઇરાદો જણાવીશું ત્યારે જ આપણે ખીન-ગોરાઓ સાથે વાતાવાટ કરી શકીશું અને પહેલું પગલું આપણે જે લેવાનું છે તે બાન્ધુ રીઝર્વને સુધારવાનું કામ છે. ખીન-ગોરાઓની મદદથી કદાચ આપણે ટો મ લી ન સ ન કમીશને બતાવ્યું તેના કરતાં જલદી કરી શકીશું. ખીન-ગોરાઓને ગોરાના લક્ષણોમાંથી કાઢવા માટે આપણે ધીમે ધીમે દક્ષિણ આફ્રિકામાં જુદાં કેમી રાજ્યો સ્થાપવાં જોઈશે જેમાં જુદી જુદી કેમી પૂર્ણ રીતે સ્વતંત્રતા ભોગવી શકે. છતાં આમાં પણ આપણે એટલી તૈયારી રાખવી જોઈશે કે જે આ વસ્તુ સફળ નહીં થાય તો ધીમે ધીમે એક ખીનનાં રાજ્યમાં સેળસેળ કરવાની તઈયારી રાખવી જોઈએ

જુસ્તેનો અગત્યનો ઈકરાર

મી. જી. પી. જુસ્તે કે જે એવો વિદેશ ખાતા ના મંત્રી છે એમણે બાધણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, આજે દક્ષિણ આફ્રિકાની રંગલેહની નીતિને અંગે એના આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધમાં ઘણું તુકસાન પહોંચે છે. અને પશ્ચિમના ઘણાં રાજ્યો સાથે કે જેઓ આપણા મિત્રો હતા એમની સાથે પણ આપણા સંબંધ બગડી રહ્યો છે. આજે દક્ષિણ આફ્રિકાની રંગલેહની નીતિને અંગે પરદેશમાં દક્ષિણ આફ્રિકાને હાની પહોંચે એવો

ઘણો પ્રચાર થઈ રહ્યો છે અને એને લીધે આજે ડુનીયામાં આપણે આગળ પડતો ભાગ નથી ભજવી શકતા. એ ખાસ મહત્વનું છે કે, આપણે પશ્ચિમના દેશો સાથે મિત્રતાનો સંબંધ જાળવી રાખવો જોઈએ આમ કરવા માટે આપણે કોઈ પણ બતનો ભોગ આપવાની જરૂર નથી. પરદેશમાં આપણા ઘણા મિત્રો છે અને આપણા દેશમાં આપણે જે ઉત્તરિઓ કરી છે એને માટે ઘણા લોકોને આદર છે.

આપણે પહેલ વહેલાં આફ્રિકાનો સાથે વાતાવાટ કરવી જોઈએ કારણ કે તેમની સંખ્યા વધારે છે. ત્યાર પછી કલેડો સાથે કારણ કે તેઓ આપણામાંથી જ ઉત્પન્ન થયેલા છે અને ત્યાર પછી હોંડીઓ સાથે કે જેઓ દક્ષિણ આફ્રિકા માટે જરૂરના છે. પણ દરેક કેમીની વાતોમાં પહેલાં તો આપણે થોડીક વ્યક્તિઓ સાથે વિચાર કરવો જોઈએ કે જેઓ આ બાબતમાં ખરેખર ઉકેલ કરવા ઇચ્છતી હોય. હું આટલું જ સુચવી શકું છું અને હું અંતમાં આફ્રિકાનું પ્રિય ગાયન "ન્કોસી સીકેલેલી આફ્રિકા"ના શબ્દો બોલીને મારે આ લેખ બંધ કરું છું.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૧ જુલાઈ, ૧૯૫૮.

મી. ગબેડેમાહની ચેતવણી

ધાનાના નાણામંત્રી મી. ગબેડેમાહે કરેલા બાવણુમાં દક્ષિણ આફ્રિકાને જે ચેતવણી આપી છે કે, સ્વતંત્ર આફ્રિકાના લોકો, એ વસ્તુ સ્થિતિ ચલાવી લેવા માટે તર્કયાર નથી કે જ્યાં વીશ લાખ ગોરાઓ નેવુ લાખ આફ્રિકાને પોતાની સત્તા નીચે કચડાયેલા રાખે છે. આ જાહેરાત યુનીયનને માટે ઘણી અગત્યની ગણાય એમણે ગોરાઓને પાંચ વરસની સુદત આપી છે. જે અરસામાં તેઓએ પોતાની નીતી બદલવી નેહશે. જે શાંતીથી તેઓ આ સમયમાં સમજવા નહીં માગે તો આફ્રિકાના આઝાદ લોકો પોતાનો રસ્તો આ સવાલ ઉપર સ્પષ્ટતાથી નેહ શકશે. આ ધમકી ઘણી જ મહત્વની છે.

મી. ગબેડેમાહ ધાનાની સરકારમાં ઘણા જ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. અને તેઓ જવાબદારીથી કામ કરે છે. એક નાણાં મંત્રી તરીકે તેમને પોતાનાં ભાવણુ સંભાળપુર્વક કરવાં પડે છે અને એ વસ્તુ પણ મહત્વની છે કે ધાનાની એક સુખ્ય વ્યક્તિએ આવી ઉચ્ચારણા આકાની કોન્ફ્રન્સ પછી તુરતમાં જ કરેલી છે. આનાથી આપણે સ્વતંત્ર આફ્રિકાના અસુક નેતાઓનાં વલણની કલ્પના કરી શકીએ છીએ. વધુ મહત્વનું તો એ છે કે, મી. ગબેડેમાહે ગોરા દક્ષિણ આફ્રિકાના બારામાં આણું ભાવણુ એમની યુનાઈટેડ સ્ટેટસની સુસાક્ષરી આદ કરેલું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાની સરખામણીમાં ધાના એક ઘણા જ નાનો દેશ છે. યુનીયનનાં લશ્કરી દળ સામે ટશી શકે તેટલું લશ્કર તેની પાસે નથી અને ઉભય દેશમાં અંતર પણ સામાન્ય સંબંધોમાં લડાયક વાતને વ્યર્થ બનાવી મુકે છે જેથી આમ તો ધાનાની હારથી પ.શ્ચેમ આફ્રિકાના નાનાં રાજ્યને ભારે તુકસાની જ લોગવવી પડે. અમને ખાતરી છે કે મી. ગબેડેમાહે આ બધી યુરીનો પુણું રીતે વિચાર કર્યો જ હશે. અને બધી હકીકત આમ હોવા છતાં એમણે ચેતવણી આપી છે એ એક ઘણી જ મહત્વની વસ્તુ છે.

ઇતિહાસે આજે ધાનાને આફ્રિકન લોકો વતી ગોરા શાહી-વાદ સામેના વિરોધમાં એક અચળી બનાવેલ છે ધાના સમજે છે કે જ્યાં સુધી એક પણ આફ્રિકન કચડાયેલો રહે ત્યાં સુધી દરેક સ્વતંત્ર આફ્રિકન માટે એ શરમજનક વસ્તુ છે. આજે આફ્રિકનો નું માન બળવણું એ ધાનાની ફરજ છે અને આ ફકજને અમલ માં મુકવા માટે જેમ સ્પેઈનમાં સીવીલ વોર થયેલી તે વખતે ફ્રેન્સીસ્ટો સામે એના વિરોધીઓએ એક લશ્કર ઉછું કર્યું હતું તેમ ધાના એક સ્વૈચ્છિક દળ ઉછું કરી શકે છે. અને આવા લશ્કરમાં ડનીયાના સુખ્ય દેશોમાંથી ભરતીમાં સાથ આપશે જ એમ કહી શકાય. કદાચ કોન્સ જેવા દેશમાંથી એવી ભરતીમાં જોડાવા કોઇ આગળ ન પશુ આવે છતાં આવા લશ્કરમાં આફ્રિકા ના કચડાયેલા લોકો તો સામેલ થવા સહેલે રાજ થશે.

તે ઉપરાંત આવા સમયમાં જે રશીયા અને અમેરીકા, આફ્રિકનોની સ્વતંત્રતાની લડતમાં આડખીલીરૂપ બનશે તો તેઓ વિચિત્ર સંબંધોમાં મુકાઈ જશે. આ બધું વિચારમાં લેતાં, મી. ગબેડેમાહની ચેતવણી જરા વધુ સ્પષ્ટ થાય છે. જે ગોરાઓ વિચારથી કામ કરવાની ઇચ્છા નહિ બતાવે તો આફ્રિકા ખંડમાં એવા પણ લોકો છે કે જે પોતાના હકો બળથી પ્રાપ્ત કરશે. મી. ગબેડેમાહની ચેતવણીનો આ ખરો અર્થ છે અને અપાર્ટહેડને આ એક ચેલેન્જરૂપ છે.

સીલોનના ધારા સભ્ય ભાગલા માટે છે

સીલોનની ધારાસભામાં એક તાગીલ સભ્યે એવી મામણી છે કે કોમનવેલ્થની અંદર એક સ્વતંત્ર તાગીલ રાજ્ય સ્થાપવું જોઈએ. મી. સી. સુથરાભાઈમ કે જેઓ ધારાસભા ના સ્વતંત્ર સભ્ય છે. એમણે એવી માગણી કરી છે કે રાષ્ટ્રીય એવાં પક્ષાં લેવાં જોઈએ કે જેથી ઇલામ નામનું એક નવું તાગીલ રાજ્ય સ્થાપી શકાય. એમનું કહેવું હતું કે તેણે જે વરસથી સીલોનમાં આ સરકાર રાજ્ય કરી રહી છે લારથી સીલોનમાં જામલાઓ પડી રલા છે અને હવે આ સવાલનો ઉકેલ આર્થિક રીતે, ઐતિહાસિક રીતે અને સાંસ્કૃતિક રીતે લાગલાથીજ થઇ શકશે. વિરૂદ્ધ પક્ષ ના નેતાઓ તો મી. બંદરનાયકની સરકારને આ ભાગલાને માટે જવાબ દાર લેખે છે અને વધુમાં તેમનું કહેવું હતું કે ગવર્નર જનરલના ભાવણથી સીલોનની પરિસ્થિતિ સુધરવાનો સંભવ નહોતો દેખાતો આજે હજારો લોકો પોતાનાં ધરખાર છોડીને બીજા ભાગી ગયા અથવા ભયમાં રહેલા છે અને સીલોનમાં આજે પોલીસનું રાજ ચાલી રહ્યું છે. અને લોકશાહી હોમ, સ્વતંત્રતા છીનવી લેવામાં આવે છે આજે વેપાર અને ઉદ્યોગમાં પણ સખત તુકસાન પહોંચ્યું છે સરકારે પહેલાં એમ કહ્યું હતું કે તેઓ સામાજિક આદર્શ ઉપર સરકારી વહીવટ ચલાવવા ઇચ્છે છે પણ આજે મુડીવાદી રાજ બની ગયું છે. એક સભ્ય મી. બનીડ સોયાસાનું કહેવું હતું કે, સરકારે છાપા ઉપર એટલી બધી મુકી હતી કે એક બહારનાં પ્રેસ યુનીયનને વડા પ્રધાનને અરજ કરવી પડી હતી. કોમનવેલ્થના કોઇ પણ દેશમાં શાંતિના વખતમાં આટલી હદ સુધી પત્રકારો ઉપર બધી મુકકામાં આવી નથી.

ધાનાના વડા પ્રધાન ભારત જાય છે

ધાનાના વડા પ્રધાન ડો. નકુમાહે જ્યુલાઈ છે કે, ધાના પ્રજાસત્તાક અને છતાં પણ કોમનવેલ્થ સાથેનો સંબંધ એણે ચાલુ રાખવો જોઈએ ડો. નકુમાહે હમણાં સાત આફ્રિકન રાજ્યોની મુલાકાત લઇને ધાના પાછા આવ્યા છે. એમણે પત્રકારોની પરિવંદ માં એક નિવેદન બહાર પાડતાં કહ્યું હતું કે, કદાચ આવતાં બે વર્ષની અંદર ધાના એક પ્રજાસત્તાક બની જશે. માઈ માનવું છે કે પ્રજાસત્તાક રાજ્યથી આપણા દેશમાં જે ટોળીવાદ છે તે પણ અંશે મટી જશે. ડો. નકુમાહે વધુમાં જ્યુલાઈ હતું કે તેઓ આવતા ડીસેમ્બરમાં ભારત જવા ઇચ્છે છે તે અગાવ સપ્ટેમ્બર અથવા ઓક્ટોબરમાં આકામાં સમરત આફ્રિકાના લોકોની કોન્ફ્રન્સ ભરાનારી છે. એ કોન્ફ્રન્સ માં બીજા કચડાતાં આફ્રિકન રાજ્યોને સ્વતંત્ર કરવા માટે ઉપાય શોધારો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના બારામાં એમને એક પ્રશ્ન પુછવામાં આવેલ તેના જવાબમાં એમણે જ્યુલાઈ હતું કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇલાવણપણા વિષે ખાસ ચર્ચા કરવામાં નથી આવી. પણ ત્યાં ચાલી રહેલા રંગભેદ વિષે ચર્ચા કરવામાં ખારી છે અને એ માટે બધાનો સખત વિરોધ છે. એક ખબરપત્રીએ કહ્યું કે રંગભેદની ચર્ચાને આ કોન્ફ્રન્સમાં કરવામાં આવશે તો એમાં દક્ષિણ આફ્રિકાને સવાલ ઉભો જ થશે. એના જવાબમાં ડો. નકુમાહે કહ્યું કે, આપણા આકાની કલ્પમાં પણ કોમીબેદ ભાવ છે અને એમણે વધુમાં જ્યુલાઈ કે કોમીબેદ ભાવ મનુષ્યની એક જાતની વર્તણૂક છે. અને દક્ષિણ આફ્રિકા જેવા દેશ માં એ સરકારની નીતિ જ બની મુક છે. આપણે દક્ષિણ આફ્રિકાના સભ્યો ને ધાનામાં આમંત્રણ આપવું જોઈએ જ્યાં તેઓ આપણા સામાજિક ક્ષેત્રમાં પોતાની નબરે જોઇ શકે કે, ગોરાઓ આફ્રિકનો સાથે ડેટલી સારી રીતે હળા મળીને રહી શકે છે. ડો. નકુમાહે અંતમાં જ્યુલાઈ હતું કે ધાનામાં કમ જાતનું પ્રજાસત્તાક સ્થાપવામાં આવશે એ હજી સુધી નક્કી નથી કરાવેલું.

બીન-ગોરાઓની લાયકાત

યુનીયનના ડેપાર્ટમેન્ટ એક એડ્યુકેશનના એક અધિકારી ડો. પી. એક. ફોસે ૧લી જુલાઈએ પારસની રોટરી કલબમાં આપેલાં બાવણુ દરમીયાન કહ્યું હતું કે ગોરાઓને માટે જે અસુક ધંધાઓ બનામત રાખવામાં આવેલા છે તેને માટે લાયક માણસો મળવાનું મુશ્કેલ થઇ પડ્યું છે અને તેમના જાણવામાં આવ્યું છે કે અસુક ઉદ્યોગમાં જે ગોરા માણસ મળ્યા શકે તે પણ તેમના કરતાં બીન-ગોરાઓ સાઈ કામ આપી શકે છે. ધંધાનું રીઝર્વેશન હોવા છતાં પણ બીન ગોરાઓએ સારી પ્રમતિ કરેલી છે.

વિવિધ વર્તમાન

યુનીયનનો લોખંડી પહોલો

સોલ્સબરીમાં ૪થી જુલાઈએ મળેલી યુનાઇટેડ ફેડરલ પાર્ટીની કોંગ્રેસમાં એક ઐશીયન પ્રતિનિધિ મી. આઇ. ઇ. આલ્ફી (બુલવાયો વેસ્ટ) એ એક દરખાસ્ત મુકી હતી કે છેલ્લા ત્રણ વાર વર્ષથી ફેડરેશનમાંથી યુનીયનની મુલાકાતે ઐશીયનોને જવા ઉપર લોખંડી પહોલો પ્રકાશ્ય છે. ફેડરલ પાર્ટીમાં બાળા ઐશીયનો યુનીયન સરકાર પાસે વીજાની મામલો કરે છે તેને કોઇપણ કારણ આપ્યા વિના નકારે છે જેથી એ આપતમાં ફેડરેશન ની સરકારે યુનીયનની સરકારને કહેવું એક એ આ દરખાસ્ત પર મત નહોતા લેવાયા પછી ફેડરેશનના વડા પ્રધાન સર રોય લેલેન્ડેને કહેવું હતું કે ફેડરલ સરકાર પડોસી રાજ્યના કારખાતે વચ્ચે ન પડી શકે અને એ જાણવું એક એ યુનીયન સરકાર એક સ્વતંત્ર રાજ્ય છે જેને પોતાના દેશમાં કોઇને આવવા દેવા કે નહીં તેને નિર્ણય કરવાનો પૂર્યું હક છે વધુમાં તેમણે કહેવું કે, તે પછી વ્યક્તિગત રીતે જે કોઈ આપત તેમના ખ્યાન પર લાવવા માં આવશે તે તે ખાતમાં યુનીયન સરકાર સાથે ઘટવું કરશે તેમાં સફળતા મળે કે નહિ તે કહી ન શકાય.

માઇકલ રોકેટ બેચુઆના-લેન્ડમાં

લંડનથી પાંચમી જુલાઈએ એરથી રેવરન્ડ માઇકલ રોકેટ બુલવાયો આપ્યા હતા ન્યાં કુમારો એરોડ્રોમ પર તેમને ત્રણ આફ્રિકનોએ આવકાપી હતા અને તેમની સાથે મોટરમાં બેચુઆના લેન્ડ ના મીક રોકેટ આમાના કાકા લોડી ખામા સાથે રહેવા રવાના થયા હતા યુનીયન અને ફેડરેશનમાં પ્રવેશનો તેમના પર પ્રતિબંધ હોવાથી માત્ર કામ ચલાવે પરમીટ આપાઇ હતી તેમણે બેચુઆના લેન્ડ શા માટે અને ક્યાં સુધી રહેશે તે ઉપર ચર્ચા કરવા ના પાડી હતી હતી. ફેડરેશન પુર્વે ન્યાસાલેન્ડમાં બમ્બેડો થયેલો તે અરસા માં તેમને મોટુંગીક પ્રદેશમાં જતા રહેવા પછી તેમની સરકારે તેમને પાછા ન્યાસાલેન્ડની સરકારને દવાલે કરેલા અને તેમથી દેશ નીકાલ થયા હતા.

સરમુખત્યારી સામે વિદ્યાર્થીઓનો વિરોધ

કમ્પાલામાં ભરાયેલી સમસ્ત આફ્રિકાના સ્ટુડન્ટોની કોન્ફેરન્સમાં ડુનીસીયા ના એક સભ્યે એમ સૂચવ્યું હતું કે, વિદ્યાર્થીઓને સરમુખત્યારી સામે વિરોધ ન કરવો જોઈએ. પછી સભાએ આ મુચના સ્વીકારી નહોતી. અને કોન્ફેરન્સમાં સુધાનના સભ્ય તરફથી રજુ કરેલો દરખા કે, વિદ્યાર્થીઓને સરમુખત્યારી સામે વિરોધ ન કરવો જોઈએ. આ દરખા સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો.

કોન્ફેરન્સમાં સુધાનના સભ્ય તરફથી રજુ કરેલો દરખા કે, વિદ્યાર્થીઓને સરમુખત્યારી સામે વિરોધ ન કરવો જોઈએ. આ દરખા સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો.

રહોડસ કોલેજની મકકમતા

એકાન્સટાઉનની રહોડસ કોલેજમાં ૧લી જુલાઈએ મળેલી નેશનલ યુનીયન એક સાથે આફ્રિકન સ્ટુડન્ટસના પ્રમુખ મી. ટ્રેવર કુમ્બે જણાવ્યું છે કે તેમની સરમાની મીટીંગમાં આફ્રિકનો દાબરી આપે તે સામે નેટીવ લો અમેન્ડમેન્ટ એકટની રૂબરૂ નેટીવ એક્સના પ્રધાન ડો. એચ. ઓફ. ફરુગુઅડ તરફથી કોઇ પછી જાતની અટકાયત મુકાશે તે તેની અવગણના કરવાનો સંસ્થાનો મકકમ ધરાશે છે.

સહાનુભુતિમાં ય સંકટ

ડરબનમાં ઢોદીઓએ ગ્રુપ એરિયા સામે કરેલા વિરોધને ટેકા આપતાં ગોરાઓનાં નિવેદન પર યુનાઇટેડ પાર્ટીના ડરબન-ખીરીયા ના સભ્ય મી. રોનલ્ડ બુચર MP. તથા ડરબન-મસજેવના સભ્ય મી. ટાઉન્સી રીફરસ M.P. એ સહી કરેલી તે અંગે યુનાઇટેડ પાર્ટીના અગ્રણીઓની રજૂ જુલાઈ એ કેપટાઉનમાં મળેલી મીટીંગમાં ચર્ચા થઈ હતી અને વધુ ચર્ચા આગામિ કોક્સ મીટીંગમાં કરવાની સર ડી.લીયર્સ આદે સૂચના આપી છે

શુદ્ધના દાંતનો ઉત્સવ

કોલમ્બોથી ૩૭ જુલાઈએ જણાવાયું છે કે ત્યાંની રાજબાયા અંગે સિંહાલીઝ અને તામીલ વર્મમાં ચાલતી ઉમ્મ ખટપટને લીધે જુલાઈની ૨૨ થી ૩૧ સુધી પ્રતિ વર્ષે જે શુદ્ધના દાંતનું ધાર્મિક સરવસ નીકળવું હતું તે ઉત્સવ આ વર્ષે મંદિરના કમ્પાઉન્ડમાં જ આરોપારો કેમકે સરવસમાં એક સો હાથીઓ પછી રાખવાનો રીવાજ છે અત્યારના સંજોગમાં જે કોઈ દટાકા યી તેમને બડકાને તે સેકડોને ચમદી નાંખવાનો બચ રહેલો છે.

પાઇનાપલના પાંદડાં

દક્ષિણ આફ્રિકામાં પાઇનાપલનો મોટો પાક થાય છે તેનાં ઢોડાં અણી દાર પાદડાં અત્યાર સુધી ફેંકા દેવાતાં હતાં તેમાંથી ઢેસીયન, ક્રેઇનબેન અને દોરડાં બનાવી શકાય એવું ડીકોર્ટીકર નામનું મીશીન ઇસ્ટ લંડનના ટેક્સ-ટાઇલ ઇન્વેનર મી. ઇ. એલ્માસીએ શોખાવું બહેર કરી ૨૭ જુલાઈએ એકસો હાર્મના માલિકો સમક્ષ અખતરો કરી ખતાવ્યો હતો.

લેન્ડમેથ કોન્ફેરન્સ

લંડનમાં ૪થી જુલાઈએ મળેલી જાતની એંગલીકન ચર્ચના ખીશપ

અને આર્ચબીશોપની નવમી લેન્ડમેથ કોન્ફેરન્સમાં ૩૧૭ સભ્યો મળ્યા હતા. આ કોન્ફેરન્સ દર દાયકે મળે છે. યુનીયન, રોડેશીયન ફેડરેશન તથા આફ્રિકનો ખીજ પ્રદેશમાં પ્રવર્તતી અપાર્ટહેઇડની નીતિના વિરોધી નેતાઓ માં કેપટાઉનના આર્ચબીશપ અને જોહાનીસબર્ગના ખીશપ રેઇસ રીલે-શ-સના વિષયો ઉપર આ કોન્ફેરન્સ માં ચર્ચા ચલાવશે.

યુનીયનની સેનેટ

યુનીયન સરકારની ૧૨મી પાર્લામેન્ટની ૧લી બેઠક ૪થી જુલાઈએ અવનરે જનરલ ડો. ઇ. જી. જાનસને ખુલ્લી મુકતાં જણાવ્યું હતું કે ગોરા મતાધિકારીની ઉમર ૨૧ વર્ષ પરથી ઉતારી ૧૮ વર્ષની અર્પોદા કરવાનો કાયદો આ બેઠકમાં લવાશે.

પાર્લામેન્ટ ખુલ્લી મુકાયા પછી તરત જ સેનેટમાં બદલાયેલા ત્રણ યુ. પી. ના અને બે નેશનાલીસ્ટ પક્ષના સભ્યો ની સોમંદ વિધિ ચક્ર હતી. કુલ્લે આઠ યુ. પી. ના ચાર નેટીવ પ્રતિનિધિ અને ૭૭ સરકાર પક્ષના તથા એક પ્રમુખ સેનેટર સી. એચ. ફનનીકે મળી સેનેટમાં કુલ્લ ૯૦ સભ્યો છે.

કેનીયાની કેમ્પ

હોમોગેનનું સામ્બવાલી દૈનિક ૩૦મી જુને લખે છે કે ઢોદી મકાસાગર પર તરફ જાળવવા અને કેનીયાને મયક બનાવવા પુર્વ આફ્રિકાના આફ્રિકનો ઉપર દખાજ ચલાવાય છે ૧૯૫૨ પછી કેનીયામાં દશ હજાર માણસ માખો ગયા છે અને ૭૦ હજાર ને કોન્સેન્ટ્રેશન કેમ્પમાં નાખ્યા હતા તે વેકીના હવે ૨૦ હજાર ગોંધાયલા જ છે.

બનાના તોફાને વેચવાં

પ્રીટોરિયાથી ૪ થી જુલાઈએ બહાર પડેલા ગવર્નેન્ટ ગેઝેટમાં ટ્રાંસવાલ માટે બનાના વેચવાનો નવો કાયદો પ્રસિદ્ધ થયો છે જેની રૂબરૂ કુશનદારો કેળાં-બનાના તોફા વિના ખીજ કોઇ પદ્ધતિથી વેચી નહિ શકશે એ તરફીય ઠીક જણાશે તે ભાવિમાં ખીજ પ્રતિનો પછી લાય પડશે.

ટ્રીઝન ટ્રાઇલનું નિરિક્ષણ

ઇસ્ટ નેશનલ કમીશન એક જ્યુરીસ્ટનું "જસ્ટીસ" નામના ખીટીય વિભાગ તરફની એક અંગેજ વકીલ પ્રીટોરિયામાં ૧લી જાનરે શરૂ થનારી સાથે આફ્રિકાના ટ્રીઝન ટ્રાયલનું

નિરીક્ષણ કરવા ગોકલશે એમ તેના મંત્રી મી. ટોમ સર્વેન્ટે ૮મી જુલાઈ એ લંડનમાં કહેવું છે એ વકીલનું નામ આ મહિનાની આખરીએ બહાર પડશે જે કે મી. જોરહાટ ગાર્ડનર કયુ. સી. તે નહિ જ હશે. કેમકે સામાન્ય રીતે વકીલોની જનરલ કોલેન્સીલ તરફથી તેઓ દાબરી આપતા આપ્યા છે. એક વકીલ યુનાઇટેડ રોટસ તરફથી પછી હાજર રહેશે અને ધી હેમથી કમીશને જણાવ્યું છે કે ઇસ્ટ-નેશનલ કોર્ટ એક જસ્ટીસના આમલ રજીસ્ટ્રાર નોવેના મી. એડવર્ડ ટામ્પો પછી આ ટ્રાયલ વખતે દાબર રહેશે.

ઓઇલ કંપની માટે હરિક્ષણ

રોલ કંપનીની નવી અડી કરોડ પાઉન્ડની ઓઇલ શીશનરી જે ડરબન માં નહિ રચપાય તે ઇસ્ટ લંડનમાં માં વેસ્ટ બેંક વિલામમાં તેના માટે સમગ્ર હોવાનું ત્યાના મેયર મી. જી. એડલસને ૮મી જુને બહેર કયું છે તેમજ કંપની ચેમ્બર એક ઇન્ડસ્ટ્રીના પ્રમુખ મી. એલ ડેનખીગ રમીથે પશ્ચીમ કેપ ખાતેના સાલગાન્ડા મેમાં વ્યવસ્થા કરી આપવાનો પછી પ્રસ્તાવ બહાર પાડ્યો છે.

ઇસ્ટ લંડનનો નિર્ણય

ઇસ્ટ લંડનની સીટી કોર્સીને ૮મી જુલાઈએ નિર્ણય કર્યો છે કે પ્રાંતિક કોલેન્સીલના અધિકારીઓની સત્તાવાર મુકાકાત વખતે સીટી હોલ પર કેવળ યુનીયન ફેલો દરકાવવા અને કંપાનેટ પ્રધાનોની દાબરી વખતે પાળુ એ નિમમ લાય પડતો હોવાથી જુલાઈની ૧૨મીએ જામન સેટલસોની રાત વર્ષો ઉત્સવ પ્રસંગે શુદ્ધ પ્રધાન ડી. ટી. ડોઇસની દાબરી વખતે એક જ વાવટો ચલાવાશે આજેના ખીજ ખાસ પ્રસંગે એ રાખેતા સુજબ યુનીયન જેક અને યુનીયન ફેલો દરકાવાશે.

કોટોઆફરને બદલો

૨૨૩ ડેલી મેલના કોટોઆફર મી. અર્નેસ્ટ કોસ્ટીને ૨૦મી ડીસેમ્બર ૧૯૫૬ ના દિને જોબગાના શ્રીલકોલ આગળ ટ્રીઝનની પ્રાથમિક તપાસના પ્રસંગે પોલીસે જોટી રીતે પકડીને ગોંધેલા તે માટે ૧૨૫૦ પાઉન્ડની નુકસાનીનો દાવો માંડેલો જેને ૪થી જુલાઈએ રેન્ડની સુપ્રીમ કોર્ટમાં મી. જસ્ટીસ રેમ્સબોટમે મુકાદો આપી ૪૦૦ પાઉન્ડ અને ખર્ચ અપાવ્યો છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (મી.) લીમીટેડ

નવ ભતનાં નાચલન, રેલમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, - સ્ટ્રીઓ બાળકો અને પુરૂઓ માટે જિતમ નવના લુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બન્યાઓ માટે - છુટીજ, ખીખસ, બ્યેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકોનસ વિગેરે.

ફરિક ભતના માલ માટે તપાસ કરવા બલામણુ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ; જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૩૪-૧૩૪૯ — બોક્સ ૧૫૪૯.

મુંબઈના મેયર પદે મીરજકર

૧૯૫૮ના વર્ષ માટે મુંબઈના મેયર તરીકે શ્રી મીરજકર ચુંટાયા છે એમનું પુરું નામ શાંતારામ સર્વજીરામ મીરજકર છે આજથી ૫૬ વર્ષ પર, ૧૯૦૨માં, તા. ૮મી એપ્રિલે એમનો જન્મ; કોલાખા જીલ્લાના ખારવલી ગામમાં ધન-જમીન વમરના એક ગરીબ એકુતને ત્યાં થયેલો. એમના પિતા ન્યાતે દરજી દતા. એમના વડવા મીરજથી કોલાખા આવેલા એટલે ત્યારથી બધા મીરજકર કહેવાયા.

બાળપણમાં જ બાળ શાંતારામના પિતા ગુજરી ગયા. મોટાભાઈ આમ માં ટપાલી દતા. તેમણે થોડો વખત કુટુંબને મદદ કરી. શાંતારામે ઉચ્ચ આગે ભણી, પ્રાથમિક શાળાંત પરીક્ષા પાસ કરી. પછી એમની માતા એમને મુંબઈ લાવી. અહીં શાંતારામ દરજી-કામ શીખ્યો. રોજના દસ દસ કલાક કામ કરે ત્યારે મહિને ગાંડ પાંચ રૂપિયા કમાય. રાતે એ રાત્રિશાળાએ જાય ને બંધે.

બાળપણની આ બધી આપદઓ, દુઃખના એ બધા દહાડા, મીરજકર, ખરેખર, બહુ રમૂજથી વર્ણવે છે.

ગરીબાઈનાં એ અનેક વર્ષો! અધાતી કુંપડીનાં એ જીવન! તેર તેર વર્ષનો નેજાસા! ખાવા-પીવાની, ઝોટના-પાયરવાની, રહેવા-કરવાની આ બધી

દુર્દશા! સત્યાગ્રહ ને એવી વેળાએ જમજમાં નાસબાગ ને વાસ, ઉપવાસ ને એક ટાણાં; રોજના બેઠેદ રાજદારી કામની જહેમત! મીરજકરનું શરીર એમાં ગળાઈ ગળાઈને આજે ઢાડ-ચામનું માળણું રહ્યું છે.

એમનું વજન માત્ર ૯૧ રતલ છે. એમના જરૂર પર અસ્વસ્થતાં એાપરેશન થયાં છે. એમની એક આંખ લગભગ ગયા જેવી જ છે; બીજી મોતિયા માટે તબ્યારી કરી રહી છે. આમ સાદા વસ્ત્રમાં લપેટાયેલું એ જીવું શરીર છે. છતાં એ શરીર બીતર એક લોખંડી આત્મા વસે છે; એમનો સ્વભાવ દસમુખો છે; દુઃખ દર્દની વીતક કથા કહેતાં પશુ એ હસે છે.

શ્રી. મીરજકર, ખરેખર આજે ૫ ગરીબ જ છે. આજ-સુધી દસ કુટુંબોની ને દસ કુટુંબ પહોળા એક નાની ઝોરડીમાં રહેતા હતા. મુંબઈમાં ને દસ હજાર ચાલી છે, એવી એમની ચાલી છે. પરેલની મીલિના જુઝળા વચ્ચે દયાયેલી ને ધુમાડામાં ઘેરાયેલી! લાં ચાલીમાં જાગર નથી; લાં નળ નથી; ને છે તે, અનેક ચાલીઓ માટે બે ચાર જાગર ને એ ચાર નળ! મુંબઈના ૯૦ ટકા લોકો ને રીતે ને ને અમલકે રહે છે તે રીતે ને તેની અગવડમાં આ મહાન નમરના આ મહાન નગરપતિ રહે છે.

એશીયાનો સંદેશ

દિલ્હીના પુરાણ કિલામાં ૧લી એપ્રિલ ૧૯૪૭ના દિને ઇન્ડર એશીયન રીવેન્શન ડેવલપમેન્ટની પરિષદ મળી હતી. ખીલ દિવસે તેમાં માંધીજી બાપુ આપવાના હતા. ત્યાં શું કહેવાનું છે તે વિષે ગોઠવી લેવા નેટલે સમય પરિષદમાં જવા નીકળ્યા ત્યાં સુધી પશુ ન મેળવી શક્યા. જ્યે જતાં જતાં રસ્તામાં કંઈક લખા કાઢવા માટે સાથે ચાલનારા પાસે એક કાગળનો કટકો અને પેનસીલ ભાગ્યાં અંગ્રેજના જમાનામાં પેનસીલનું રયાન ઇન્ડીપેને લીધેલું એટલે તેમને એક કાગળ અને ફાઉન્ટેનપેન અપાયાં. ને વડે થોડક અગત્યનું ટાચણ કરી લીધું પછી જ્યારે સભામાં બાપુજી કરવા માંધીજી ઉભા થયા ત્યારે તે કાગળ શીખ્યો પશુ કયાંક મૂકાયેલો તે જાણ્યો જ નહીં. એટલે વાદ-દારત મુજબ ને વિચારેલું તે કડી નાંખ્યું. તે બાપુ, "એશીયાના સંદેશ"ના નામથી પ્રાસિદ્ધ પાસ્ત્રુ હવ.

(આ પ્રસંગ તા. ૨-૪-૧૯૪૭ના છે.)
"લહર"

તે એ પુસ્તકને પહેલી જ વાર જનતા ની પુસ્તકી રૂપે અપનાવી. જેવો ગરીબ ઉછેર; જેવા અનુભવી જેના વિચાર; જેવા ગ્રેરક જેના ઉચ્ચાર; તેવા ઉત્તમ એના આચાર.

ઉછેર, વિચાર, ઉચ્ચાર ને આચાર! આ ચોખ્ખી અંગની બાજનાને, વિચારને આચારમાં અવતારનાર, મુંબઈ ને આ નગરપતિ બલે વેસે ક'બાળ હરો; બલે ક'દાય જુલિએ સામાન્ય હરો; બલે જાને અધુરો હરો; પશુ આચરણે એક છે; દિલનો અમીર છે; ગરીબાઈનો સહોદર છે; બાંધાનો બેશ છે; અનાથનો આધાર છે; મરીમોનો બેલી છે; સામાન્યોમાં અસામાન્ય છે.

શાખાસ છે મુંબઈને, એણે પહેલી વાર લોકશાહી સમાનતાને જન્મત સમક્ષ ખડી કરી.

એમણે રાજદારી વસ્તુ-પકડીને મરાઠી પવાડા (મરાઠી શૌર્ષ ગીત) રચ્યાં છે રશીયાની ક્રાંતિનો એમનો પવાડો સાંભળીને લોકો ઢાલી ઉઠેલા. એમનો કંઈ કંઈ મધુર નથી. એ કાંઈ મોટા સંગીતકાર નથી. પશુ રશીયાની ક્રાંતિનું તેજ એ કાળમાં રમે છે. એટલે લોકોને એ અમ્યો ને મીરજકર કવિ તરીકે પંકાયો.

મુંબઈમાં મચ્છુર મંડળ સ્થાપનારા જામવાળાના મીરજકર ચેલા બન્યા. એ કામદારોમાં ફૂપો, ધુમ્યા ને કામ દારોનાં જંડાધારી થયા. તે વેળા એ બેન્કમાં કારકુન હતા. નોકરીમાંથી છુટયા કે બાકીના બધા વખતમાં એ આવું બધું કામ કરે. મુંબઈની ગોઠી ના ને અંદરના કામદારોને એણે બેગા કખો. તેમનું મંડળ સ્થાપ્યું. મુંબઈ સુધારાઈના આજે એ પ્રમુખ થયા છે.

૧૯૨૭માં એઓ કિસાન ને કામદાર સભામાં હતા. એ જ સભા સામ્યવાદી પક્ષની જનેતા હતી. એ વખતે ડાંગે (આજે દિલ્હીની સંસદમાં વિરોધ પક્ષ ના નેતા છે) એક અઠવાડીકે છાપું કાઢતા. એ પછી મીરજકરે "ક્રાંતિ" નામનું પહેલું સમાજવાદી અઠવાડીક કાઢ્યું. એ પોતે આ છાપું લખતા, પ્રકટ કરતા ને જાને જ ફેરીયા તરીકે વેચતા જે ખર. તંત્રી, લેખક, સંપાદક, પ્રકાશક ને લેખકો-સર્વ ડાંગે!

મીરજકર ખડતલ ને સાહસિક જવાંમદ છે. એમને રશીયા જવું હતું. ૧૯૩૪ની વાત. તે વેળા પરવાનો તેા આપે જ ઠાણું ભાજ-સાહેબ એક દિવસ ચોપાડીની જાહેર સભામાંથી

નાદા છુપી પોલિસનાં વીજ નીસ માણસની નજર ચુકવીને છુ થયા. મયા સીધા રોશન પર. ઉપડયા ધનુપકોડી. લાંથી લંકા પાર કરી, એક આમબોટમાં પહેલ્યા સીંગાપોર! અંથી જવું હતું સાઈબીરીયા...લાંથી મોરો...પશુ વચમાં જ પકાઈ મયા ને પોલીસે એમને પાછા ભારત ખેલી મૂક્યા.

પશુ તે પછીનાં ૨૪-૨૫ વર્ષ દરમ્યાન એઓ અમેરીકા ગયા; કેનેડા ગયા; યુગોસ્લાવિયા ગયા; લાં માયલ ડીટોના મહેમાન થયા. જન્મતની મચ્છુર પરિપદોમાં બાપુજી કખો. પશુ હવે એમનું રશીયા જવાનું તેા ખાકી જ રહ્યું છે.

—“ગુજરાત મિત્ર”માંથી.

એક અરજ

ખીન-ગોરી જનતાને મારી નષ્ટ અરજ છે કે આજે આપણી સાથે જીવભી કાયદાઓ આપ્યા છે તેનો સામનો કરવાનો આપણી પાસે એકજ સરળ રસ્તો છે કે આપણે સહુએ બેગા મળીને અમર સૌ સાંના ઘેરે હર હંમેશ પ્રજાને પ્રાર્થના કરવાની. કે, “હે ફુનીઆના કતીદતી પાલનદાર! તું હવે એમને આ માનવોના ધડેલા જીવભી કાયદામાંથી ઉમાર!

અને અમારા માટે કાયદા કરનારા એાને સહજુદી આપો કે જ્યે તે અમેને રહેમની નજરે જીવે અને આવા જીવભી કાયદા ધડવા પહેલાં તમારો (પ્રજાનો) ડર રાખે.”

આ મારી સહુને નષ્ટ અરજ છે અને જો આપણે આટલું કરીશું તેા જરૂર આપણને ધણો ફાયદો થશે અને આપણી ઉપર જીવભી કાયદા ધડનારને પશુ ફાયદો થશે.

લી. પ્રજાને અરજ કરતો એક ઢીંદો.

“શ્રી” અને “પુરુષ”

(૧) “પુરુષ” એકજ ક્ષણમાં ફકાર બની શકે છે પશુ “શ્રી” વગર કારણે એકાએક જોગણુ બની શકતી નથી.

(૨) “પુરુષ”ના અભીમાનના અને “શ્રી”ની પ્રીતીના જન્મ જલદી ફાટાતા નથી.

(૩) “પુરુષ” સ્ત્રી ના મેનની કંદર કરતો નથી તેનો પ્રેમ સ્ત્રીના આત્મા પર હોતો નથી, પશુ તે તેના શરીર પર હોય છે.

સંપ્રાકક: સી. રજની શીંગાડીયા અમદાવાદી.

નારી જગત

બે વિવિધ ચિત્રો!

૨૧. "ચક્રધારી"

(૧) અંગ્રેજ યુગલ

જણે ન અને મેરીને પરણ્યાને થોડા વર્ષ થયાં છે. તેમને એક છોકરો પણ છે. નહોન એક મોટી કુર્મમાં કામ કરે છે. મેરી પણ પહેલાં ટાઇપીસ્ટ તરીકે કામ કરતી, પણ હમણાં એક 'ગૃહિણી' તરીકે ઘરકામમાં લાગેલી રહે છે. નહોનના પગારમાંથી આ યુગલ પોતાના દિવસો આનંદમાં વીતાવે છે.

એક સાંજે નહોન કામથી આવી ઘરમાં પ્રવેશ કરે છે તેના હાથમાં એક પાસલ છે. નહોન આગ્યો છે બાથ્પી મેરી ઘરનું બધું કામ પડતું મૂકી વહેલી વહેલી નહોનનું સ્વાગત કરવા આમણા ખંડમાં આવી પહોંચે છે. હસીને તે બોલી, "તમે આવી ગયા! લાલો તમારો ફોટ", એમ કહી નહોનને ફોટ સંભાળપૂર્વક કાઢી યોગ્ય જગ્યાએ ભેરવે છે. દરમ્યાન નહોન હાથ મોં ઘોષ આવી પુરથી પર બેસે છે. મેરી પાસલ જોઈ બોલી, "પાસલમાં શું લઈ આવ્યા! તમારે માટે સ્પોર્ટ્સ ફોટ?"

"ના, તારે માટે કંઈ લાવ્યો છું."
 "હું સાચે જ! પણ તમારે ફોટ ની જરૂર હતી તે કેમ ન લઈ આવ્યા?"
 "તે બીજી વખત લઈશ. બોલ જોઈ શું હશે?"

"મને શી ખતર?"
 મેરીએ એકવાર કહેલું કે તેને શૂરા બનાવટી હીરાનો એક ઢાર એક છે. નહોનને આને લઈને વખત હતો, તેથી તે આને બજારમાં ફરવા નીકળેલો. એક ઝવેરીની દુકાને તેણે ઘોળા બનાવટી હીરાનો ઢાર જોયો. તેને ખુબ મનો મનો. મેરી માટે તેણે તે ઘણા જ દેતથી ખરીદી લીધી. "જો મુ છે?" એમ કહી તેણે પાસલમાંથી એક પાટી કાઢી ઉપાડ્યું.

"ઓહ! કેટલો સરસ ઢાર છે!"
 ઢાર જોઈ મેરી ખુશ ખુશ થઈ ગઈ. તેના આનંદનો પાર રહ્યો નહીં હેત ધી એક સુખને તેણે જોઈને ઠંઠ થઈ!

"આ પાટીમાં શું છે?" બીજી પાટીને જોઈ મેરી બોલી.
 "નાના ટોમ માટે નવી જાતની ચોકલેટ નીકળી છે તે લઈ આવ્યો છું."
 મેરીએ જુમ પાડી "ટોમ, બે તારા બાપુ કંઈ લાવ્યા છે."

"શું મા?" કરતો ટોમ આવ્યો. નવી ચોકલેટ જોઈ તે રાજ રાજ થઈ ગયો. "ઓહ! બાપુ. આ તો બહુ જ સરસ છે."

પ્રસ્તાવ મૂક્યો.
 "હા ચાલો" કહી બાપુ ઢીકરા જમવાના ટેબલ પર બેસી ગયા. પ્રાર્થના કંપી પછી ત્રણે જણે આનંદથી વાતચીત કરતાં પોતાનું બોજન પતાવ્યું!

(૨) ગુજરાતી યુગલ

મોહનલાલ અને મણિબેનનું જીવન-ગાડું ઠીક ઠીક ચાલી રહ્યું છે. તેમને એક પુત્ર છે. પણ મોહન અને મણિબેન ખતર નથી કે કેમ કરીને તેમને ચિરંજીવી ખુબ તોફાની થઈ ગયા છે. મોહન એક સારી યુરોપીયન પેઢીમાં કામ કરે છે; તેથી તેમને જીવનનિવોહ સારી રીતે ચાલે છે. અને બે પૈસે કંઈક સુખી છે.

એક સાંજે મોહન હાથમાં પાસલ લઈને ઘરમાં પ્રવેશ કરે છે. કેટલાય દિવસથી મણિબેન ઢાર માટે કહી રહી હતી, અને નાના નહુને જોડા જોઈતા હતા. આજે સમય મળતાં બંને વસ્તુ લઈ લીધી. બંનેને રાજ કરવાના ઉમંગમાં તેનો હર્ષ માતો ન હતો. ઘરમાં પ્રવેશતાં જ તેણે જુમ પાડી. "મણિ! નહુ!"

મણિબેન તે જ વખતે રોટલી વણતાં હતાં. પોતાના નામની જુમ સંભળતાં તેણે વહેલાં વહેલાં આમણા ખંડમાં આવ્યાં, હાથમાં વેલણુ લઈને જ તો! મોહનલાલ ફોટ કાઢી તપાસ કરવામાં મુથાયા છે. ટેબલ પર પાસલ જોઈને મણિબેને પહેલેથી જ પ્રશ્ન પૂછ્યો, "આ પાસલમાં શું લઈ આવ્યા?"

મોહનલાલને કંઈ અમત કરવાનું સૂઝ્યું તેથી બોલ્યા, "એ તો મારે માટે એક સ્પોર્ટ્સ ફોટ લઈ આવ્યો."
 "ઘરમાં આટલા બધા ફોટ છે તે જોઈ પડ્યા તેમાં નવો લઈ આવ્યા! હું એકે ઢાર માટે જુમ પાડું છું તે માટે પૈસા નથી મળતા."

"પણ મને આ ફોટ ખુબ મનો મનો અને જરા સરસો હતો એટલે..."
 "તે દિવસે મેં એક ઢાર બતાવેલો તે કેટલો સરસ હતો. હારે તમે કહેલું કે હું લઈ આવીશ તે હજી લાલો જ છે! બસ, તમને ગમે તે લાલવાનું... અને અમારે....."

"લે, એમ જુમ ન પાડ. હું ફોટ જોઈ લાવ્યો નથી. પણ તારા માટે એક સુંદર ઢાર લઈ આવ્યા છું. એટલે સરસ છે!"

"હે! સાચે જ લાલો મને બતાવો."
 મણિબેન જાતે જ પાસલમાંથી એક નાનું પાસલ કાઢી બોલવા લાગ્યાં, દરમ્યાન નહુ ઘરમાં આવવા લાગે છે,

પણ બા બાપુજીને જોઈ અટકી જાય છે!

પાસલ જોઈતાં, મણિબેને જોઈને તે કરતાં જુદી જ જાતનો ઢાર નીકળ્યો, "ઓહ! આ થોડો પેલો ઢાર છે. જે નહીં જોઈએ તે લાલો....."

"પણ....!"
 "હવે પણ ને જાય! તમે જ મોજ મળ કર્યો કરો!" કહીને મણિબેન રસોડામાં ચાલ્યાં ગયાં મોહન લાલને બધો ઇતસાદ મોસરી ગયો!

નહુ આવ્યો. તેણે જોડા જોયા અને તે પણ વાંધો થઈ ગયો, "હે બાપા, મેં તો તમને પેલા..."

"બસ હવે...!" હું બાપુમાં કૃષ્ણ કાંતને ત્યાં છું. ખાવાનું થાય ત્યારે બોલાવજો "એમ કહી મોહનલાલ બાપુના કૃષ્ણકાંતને ત્યાં ચાલ્યા ગયા!"

પરેલાં ચિત્રથી વિરુદ્ધનું વાતાવરણ અંગ્રેજોના ઘરમાં કવચિત જ નેવામાં આવશે બીજા ચિત્ર જેવું વાતાવરણ આપણા ગુજરાતી સમાજમાં થઈ શકે જોવામાં આવશે.

કર્વે દંપતિની કર્તવ્ય પરાયણતા

મુદર્ધિ કર્વે સાથે શ્રીમતી ગોદુબાઈને ૧૯૮૩માં પુનઃલગ્ન કરવાનો વિચાર થયો એટલે તેમણે તેમનાં અધ્યાપક પંડીતા રમાબાઈની સલાહ પૂછી. ત્યારે તેમણે એવી સલાહ આપી કે, આવી દુર્બળ વ્યક્તિ સાથે લગ્ન ન કરીશ તેમણે એટલું પણ કહ્યું કે જોહામાં જોઈએ એક વરસ તું થોભી જા. એમને એમ લાગતું હતું કે કર્વેજી એટલો સમય પણ જીવતા નહિ રહે. ગોદુબાઈ એ રમાબાઈની સલાહ ન માની તેણે પણ તેમને પરતાવું ન પડ્યું. ૫૭ વરસ સુધી તેમણે ગૃહસ્થજીવન ભોગવ્યું અને મણિબેન ઉદ્ધારનાં એમના પતિના કાર્યમાં તેમણે સાથ આપ્યો કર્વેજીના કુટુંબના કેટલાય માણસો હાલ મોટી ઉમરના છે. તેમના માતૃશ્રીનું એસીએ વર્ષે અવસાન થયું હતું. નિધમબદ્ધ અને ઉલ્લોમરત જીવન જીવવા સિવાય કર્વેજીએ લાંબુ જીવવા માટે કોઈ ખાસ પ્રયત્ન કર્યો હોય એમ લાગતું નથી. ૧૯૫૭ના એપ્રિલ મહિનામાં કોઈ કારણસર કર્વેજી હૃદયમાં આશ્રમમાં ગયા હતા આરે સોમા વરસમાં પ્રવેશ કરી ચુકેલા હતા. એમની સાંભળતા ની શક્તિ એ વખતે બહુ ઓછી થઈ ગઈ હતી. તે બરાબર વાંચી શકતા હતા પણ કાંઈ યાદ રહેતું ન હતું કોઈ વાર સભામાં હાજરી આપતા અને બે શબ્દો બોલતાં પણ ખરા

કર્વેજીનાં પત્નીએ મરાઠીમાં એમની આત્મકથા લખી છે. તે પુસ્તકનું નામ છે "માઝે પુરાણ." એમાં એક પ્રકરણ કર્વેજી વિષે લખ્યું છે. તેમાં લખ્યું છે: "ઘરનાં બધા કાર્યો એટલે કે બાળકોને જમાડવાનું, બીમારી વખતે સેવાચક્રી કરવાનું, તેમને બહુવવાનું અને પૈસાની લેવડદેવડનું કાર્ય હું કરતી હતી. હું જે કરતી તે એમને પસંદ પડતું હતું. મારી બાબતમાં, બાળકોની બાબતમાં કે બીજાઓ અંગે કર્વે પોતે કાંઈ સલાહ આપતા નહિ અને કાંઈ પૂછીએ તો સલાહ આપતા પણ એ પ્રમાણે બીજાએ વર્તવું જોઈએ એવો આગ્રહ

તેઓ કદી ન રાખે. આવી જાતનાં તેમના વર્તનથી તેમને પોતાને અને બીજાને પણ સુખ ઉપજતું હતું. તેઓ કર્તવ્ય પરાયણ અને નિષ્ઠાવાન છે. વળી તેઓ દર્શનાં એમનાં કાર્યમાં જ મગ્ન રહે છે. તેમને કોઈ જાતનું વ્યસન નથી. કક્ત કરવાનું તેમને વ્યસન છે અને તે પણ દિવસના ગમે તે સમયે. રસોડાની બાબતમાં પણ તેઓ કદી એમ નહિ કહેવાના કે આ સારી છે અને તે સારી નથી. એમનો સ્વભાવ એક રીતે મુદ્દ છે પણ એમની સંકલ્પ શક્તિ એટલી બધી દૃઢ છે કે જે વાત એમના મનમાં વસી ગઈ તેને કોઈ પણ સંજોગમાં પરી કરીને જ નહીં.

ગૃહિણી માટે ઉપયોગી

મકાઈ-પૌઆ

સામગ્રી-લીલી મકાઈના દાણા, પૌઆ, લીંબુ, મીઠું, મરચુ, ખાંડ, હળદર, કાચમીર, લીલાં મરચાં તે કોપરું.

રીત-કાચી મકાઈના દાણા કાઢી લઈ, તેલમાં રાઈ, લીલાં મરચાં અને મીઠી લીંબુની વધાર મુકવે. પછી થોડું પાણી નાંખી ચઢવા દેવાં. એ દરમ્યાન મકાઈના દાણા જેટલા જ પૌઆ લઈ, ઘોષને પાણી કાઢી નાંખી થોડીવાર રહેવા દેવા. પછી એમ મીઠું, મરચુ, હળદર, લીંબુ, તે સાકર નાખી બધું ભેળવી તે રાખી દેવું. મકાઈ બધા જ જાતે એટલે પૌઆ એમાં નાંખીને થોડીવાર બંનેને સાથે સીજવા દેવાં. ઉતારતી વખતે કાચમીર, કોપરું છાંટીને પાંચક મીનીટ ઢાંકી રાખી ઉપયોગમાં લેવાય.

ચન્દ્રિકા શાહ

બેનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે રેપેરલીટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત હેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોર્ષ પછુ ભાગમાં તમારે મુદ્દાએ આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ

(ધી કેર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૨૪

ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

બુકધીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

ઈન્ડિસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ફરિયાઈ અગર જમી માગે મુસાફરી કરવા પેર ભાંડાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

ઈન્ડીયા, આંગ, ચોરી, દુલ્હા, બસ્માત, ખેટઆસ, વિગેરેના વીમા અંગે હતરાની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, દિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલ્ક્યુલેશન સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગત બાબતોમાં કંઈ પણ કી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ યુનિયનલ લાઈફ એસોસીએશન એફ આરટૂલીયા અને થાઈલાય ઈનરચુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Phone : 33-9033.

26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાબુ ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અળખ, લીલી અળખ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ શી ૧-૦ રતલ, લસણ શી. ૨-૦ રતલ.

પાપદ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

ધુરી અને ચેવલી પાન ખનર ભાવ, પોસ્ટેલ બુક. ખારકીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાખી અને રફવેર ખારકીટ શી. ૧૬-૬ ડબ.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડસે ઉપર પુરક ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઠાની મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેલજીયન છુટ, ડાઈર્નિંગરૂમ છુટ, વોઈસીંગ, હરેસીંગ એસ્ટ, સાર્લેટ ગોલ્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તકન કીકાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા શુકરીયા નાંબ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

જે હમારી હેખરેખ નીચે તઈયાર યાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોહડા ભાવેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691.

BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જાલભાઈ રૂસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૨ ઇલેવનથ એવન્યુ,

ડરબન.

ટેલીફોન:

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫

રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

‘કારમીર પ્રિન્સેસ’

કાવતરાની રોમાંચક કથા

લેખક : શ્રી. અનંત શ્રીધર કર્ણીક

(ગતાંકથી ચાલુ)

“ક્યારે પહોંચશું ?”

અંગ્રેજી ભણતા એક ઉતારને ડેટલાકને પુછ્યું કે આપણે ભંડાતો ક્યારે પહોંચશું ? આ સવાલ દરેક મુસાફરીમાં સામાન્ય રીતે પુછાતો જ હોય છે. એખાનપણે પોતાની ધડિયાળ તરફ ભેંતાં ભેંતાં ડીસોઝાને તરત જવાબ આપ્યો : “રયાનિક સમય સાઠા સાત વાગે.”

વિમાનની ધડિયાળનો સમય ૯-૨૪ (પ્રીનિય સમય) હતો. સેકન્ડ કોટી રપમી મિનિટ તરફ જઈ રહ્યા હતા.

બરાબર આ ધડીને ઉતારજોનાં મન જુદી જુદી બાબતો અને જુદી જુદી જગાએ રોકાએલાં હતાં. યાંત અને બૂરા આકાશ તરફ નોંધ રહેલા કેપ્ટન જ્યારને ઈંગ્લેન્ડમાં રહેલાં એમ નાં પત્ની અને બાળકોના વિચાર આવતા હતા અને એમ વિચારતા હતા કે હવે જ્યાં મારી નિમણૂક થાય ત્યાં મારા કુટુંબને સાથે રાખવાનું ગોઠવી શકાય તેા ઠેવુ સાઈ ! ઝોરિયા એના પ્રિયતમને વિચાર કરી રહી હતી. એની સાથે કરેલો છેલ્લો નાચ તેને યાદ આવતો હતો અને ફરી સિંગાપુર જવાનું યાચ ત્યારે પોતે એના માટે લગ્નનો પોશાક ખરીદશે એવો વિચાર કરતી હતી.

—ને ધડાકો થયો !

ડીસોઝા એની પત્ની માટે શી ભેટ લઈ જશે એનો વિચાર કરતો હતો. ડિપોન્ટા એવો વિચાર કરતો હતો કે ગોવાથી એની માને મુંબઈ લાવવા માટે તે પાસપોર્ટ મેળવી શકે તેા ઠેવું સાઈ ! એના બાઇ અને મા સાથે મુંબઈ રહેવાનું ગોઠવવાનું તે વિચારી રહ્યો હતો.

ડીકુંઠા, એણે બેંગ્લોકથી એની મા તથા પત્ની પર ઇસ્ટરના કાડ મોકલ્યા હતા તે વિષે વિચાર કરી રહ્યો હતો. દીક્ષિત એમ વિચારતો હતો કે એના મિત્ર જ્યારની ખાતર મારે બેંગ્લોક જવું પડશે. હું ઉપમાં દસી રહ્યો હતો અને દુરદુર રેવાનગરી ખાતે રહેતી કમલા નામની પાતળી ને છુરી આંખો વાળી ઠોકરી ને તરતમાં શ્રીમતી કર્ણીક બનવાની હતી તેનાં સ્વપ્નોમાં રાયતો હતા...

પછી રપ૯ પછુ મોઢો અવાજ તથા અરમી પ્રસરાવતો ધડાકો બધાએ સાંભળ્યો. સૌને આશ્ચર્ય થયું. હું ભગી ગયો.

બધા ચમકી ગયા

શું થયું હશે એમ વિચારતો હું એક વ્યાંચકા સાથે ભગી ગયો. કારમીર પ્રીન્સેસમાં ઠોકક જગ્યાએ થયેલા ધડાકાના અવાજથી બધા ચમકી ઉઠ્યા હતા. ‘કુ. ગેરી, ડીસોઝા અને ડિપોન્ટા જેઓ ગેલેરી સાફ કરી રહ્યા હતા એમણે એક ખીબના ગેાં સાથે ભોયું અને એ અવાજ યાતો હશે એ વિચારી રહ્યા.

ડીકુંઠાએ બધાં ચેતવણીદર્શક યત્રો અને એન્જનનાં ડાલેલો બરાબર તપાસમાં અને નોંધ લીધું કે મોટરોને તેા કંઈ થયું નથીને !

જ્યાર અને દીક્ષિતે થોડી ડાલેલો એક ખીબ સાથે ભોયું અને પાઠક સુચનાઓની રાહ ભેતા એમની પાછળ ઉભા રહ્યા. જ્યારે એકદમ પાઠક તરફ ફરીને એમને એ મોટા અવાજની તપાસ કરવાનું જણાયું. હોંઝકાંઝમાં એમણે બાંમકોડની ને અફવાઓ સાંભળી હતી એ એકદમ એમને યાદ આવી અર્ધ. પછુ એ નખતે ઠાકજે એના પર અંબીર ખ્યાન આપ્યું ન હતું.

ધડાકાનો અવાજ

ધડાકાના બારે અવાજને લીધે પ્રવાસીઓની વાતચીત બંધ થઈ ગઈ અને તેમનેા આનંદ એકદમ અંબીર ચિંતામાં પલટાઈ ગયો. અર્ધ નિંદ્રાવસ્થામાં હું હાલ્લાચાલ્યા વિના માર્ગમાં ઉભો રહ્યો અને ક્યાંથી એ અપશુકનિયાળ અવાજ આવ્યો હશે એ વિચારવા લાગ્યો. ક્યાંક કેપ્ટન માં ઠાક બારે વસ્તુ નીચે પડવાનો અવાજ આવ્યો કે ઉધમાં જ મને એ અવાજનું સ્વપ્ન આવ્યું હતું ?

એચિંતું જ ઠાકક મારી પાછળ ઉજું ઢોમ એરી લામણી મને યર્ષ મેં પાછળ ફરીને ભોયું અને એક ચીના પ્રતિનિધિને ઉભેલા જોવા. તેઓ મારી સામે એકોટશે ભેષ રહ્યા હતા. આ પરથી સૌ પ્રથમ મને ખ્યાલ આવ્યો કે પરિસ્થિતિ બરાબર નથી.

ચીના પ્રતિનિધિએ એ ધડાકો સાંભળ્યો હતો કે નહિ એ પુછ્યો માટે મેં મેાં શેડ ઉધાડયું પછુ એ કશું બોલ્યા વિના જમા હતા, જેટલે મને થયું કે તેઓ અંગ્રેજી ભણતા નહિ હોય અને એની પાસેથી જણવામાં વધુ વિકલ્પ થશે.

ને ધડાકો થયો હોય તેા તરકાળ પગલાં લેવાનું જરૂરી હતું. મને થયું

કે હું વિમાનના બીબ કમચારીઓને પુછી ભેઈ એ જ ઠીક છે.

એાદ, આ શું ? હવે કાઇને કંઈ પુછવાની જરૂર નહોતી. ડીકુંઠાને બહાર વહી જવા દેવાની જગ્યામાંથી સફેદ ધુમાડા કેપ્ટનમાં આવી રહ્યા હતા. ખરેખર ધડાકો થયો હતો. ઠાકકે ક્યાંક ટાઇમબોમ મુકયો હતો અને ડાટયો હતો.

રોંગકોંઝમાં એક અધિકારીએ મને ને ચેતવણી આપી હતી એ હવે મને યાદ આવી. પ્રથમ મને એમ થયું કે પાછળની સામાન રાખવાની જગ્યા માં ધડાકો થયો હશે. કાચમાંથી મારે એ તરફ તપાસ કરવી કે નહિ એ હું વિચારી રહ્યો.

ના, ના, ના. મારા આત્માએ મને પડકાર્યો. જરા સરખો વિલંબ ઘાતક નિવડશે. બધા પ્રવાસીઓ સામાન રાખવાના કમ્પાર્ટમેન્ટ ના ઉપરના ભાગમાં ખેડા હતા.

આમની જવાબાઓ સામાન રાખવાના કમ્પાર્ટમેન્ટમાંથી પ્રવાસીઓની કેપ્ટન તરફ આજળ વધે અને આજ ને અંકુશમાં લેવાનું સુરક્ષેલ બની જાય તેા પ્રવાસીઓ બખબીત થઈ જાય તેમ હતું. તાકોડની સ્થિતિમાં પ્રવાસીઓ બખબીત થઈ જાય એથી વધુ ભેખમ-કારક ખીબું શું હોય !

આજ એાલવવાનો પ્રયાસ

આ બધું વાંચવામાં લણે સમય જાય છે, પછુ આટલું વિચારતાં મને થોડી સેકન્ડોથી વધુ સમય લાગ્યો નહોતો. હું ઠોકપીટ તરફ ઠોડી ગયો અને કહ્યું : ‘કેપ્ટન જ્યાર, પાછળના સામાન રાખવાના કમ્પાર્ટમેન્ટમાં આગ લાગી છે.’

કેપ્ટન જ્યારે સ્વસ્થતા ગ્રામળ્યા વિના અહાપુર્વક ડીકુંઠાને ઢુકમ કયો, “સામાન વિકામમાં આજ હારી નાજો.”

હું ઠોકપીટ તરફ નીચે નમ્યો અને બે ઉચ્ચાલન ચલાવવામાં મેં ડીકુંઠા ને સહાય કરી, કેમકે એ ચલાવવાનું સુરક્ષેલ હોય છે. પછી ડી’ કુંઠાએ કન્ટ્રોલને ખેંચીને આજ એાલવવા માટે સામાનના કમ્પાર્ટમેન્ટ માં કાર્બન ડાયોક્સાઇડનો પ્રવાહ છોડ્યો અને તે કામ પૂર્ક કરીને કેપ્ટન જ્યારને આ ખાખતની જાણ કરી.

પાંખમાં આગ

પાઠક ઠોકપીટ તરફ ઠોડતા આવ્યા. ડી’ કુંઠા અને હું પાછળના સામાન ના કમ્પાર્ટમેન્ટમાં આજ એાલવવાની

વિધિ કરી રહ્યા હતા ત્યાં એમણે જણાવ્યું કે જમણી બાજુની પાંખમાં આગ લાગી છે. પાછળના સામાનના કમ્પાર્ટમેન્ટમાં આમની તપાસ કરવા ના બધા વિચાર મેં છોડી દીધા. આ કમ્પાર્ટમેન્ટમાં ને આજ લાગી હોત તેા એ અત્યાર સુધીમાં એાલવાઈ ગઈ હોત. ‘જમણી પાંખમાં આજ લાગી છે’—એવા પાઠકના શબ્દો મેં સાંભળ્યા કે તરત જ આમની જગ્યા અને પ્રમાણુ ભેવા માટે હું કેપ્ટનમાં ઠોડી ગયો. આજ પેટ્રોલની ટાંકીની બરાબર પાછળ સુધી પહોંચી હતી અને ઝડપ બેર ફેલાઈ રહી હતી. હું કેપ્ટન જ્યાર પાસે ઠોડી ગયો અને જમણી પાંખ પરની આમનેા બરાબર ખ્યાલ એને આપ્યો. આમની જગ્યા અને પ્રમાણુ વિશે કેપ્ટનને માહિતી આપતાં મેં સાથોસાથ એવી સુચના કરી : ‘કેપ્ટન જ્યાર, શક્ય હોય તેટલી ઝડપે વિમાનને નીચે પાણીમાં ઉતારી દીધા સિવાય ખીબે કાઇ મામ નથી.’

હાઈડ્રોલિક પદ્ધતિ અટકી

દરમીયાનમાં વિમાનની હાઇડ્રોલિક પદ્ધતિ કામ કરતી બંધ પડી હતી. ડી’ કુંઠાએ આ હકીકત કેપ્ટન જ્યાર ને જણાવી. આખને લીધે પાઇપ ઝોગળી ગયા હતા અને બધું પ્રવાહી નહાંયું અયું હતું, એને લીધે હાઇડ્રોલિક પદ્ધતિ કામ કરતી બંધ પડી હતી. હું નિરીક્ષણ માટેની મારી જગ્યાએ ગયો. સામાનના એક કમ્પાર્ટમેન્ટમાં આજ લાગી હોવાની શંકા હતી એટલે ખીબ કમ્પાર્ટમેન્ટમાં તેા આમનું નામ નિશાન નથી ને એની મેં ખાતરી કરી લીધી.

આજ એવી જગ્યાએ હતી કે જ્યાં એને એાલવવાનું શક્ય નહોતું. તે ધીરે ધીરે અચળ વધતી આખા વિમાનમાં ફેલાઈ જવાની હતી અને પ્રવાસીઓ તેમ જ વિમાનીઓનું યુખજ પાતનામય વસ્તુ થવાનું હતું.

આમને વધતી અટકાવવા માટેને ઠાક મામ નહોતો. આજ એાજી ચતી હોવાનાં ઠાક ચિહ્નો દેખાતાં નહોતાં. નહકમાં વિમાનને ઉતારવા માટે ઠાક જગ્યા પછુ નહોતી. નહક નું વિમાની મથક સિંગાપુર ઠોડશેા માઇલ દુર હતું. આ બધું ભેતાં બધી જવાને એક જ માર્ગ હતો અને તે શક્ય તેટલી ઝડપે વિમાનને પાણી પર ઉતારવાનો હતો.

પાણી પર ઉતરવાનો નિર્ણય

કેપ્ટન જ્યારે વિમાનને પાણી પર ઉતારવાનો નિર્ણય કયો. વિમાનને પાણી પર ઉતારવાના નિર્ણય સાથે પ્રવાસીઓને લાઇફ જેકેટ આપવાની વિધિ કરવાની રહે છે. મને થયું કે ડીસોઝા, ડિપોન્ટા અને કે. ગેરી, પ્રવાસીઓને લાઇફ જેકેટ આપવા માટે કેપ્ટનના ઢુકમની રાહ ભેઈ રહ્યા

હશે, અને મારે એમને વિમાનને પાણી પર ઉતારવાના કેપ્ટનના નિર્ણય ની બાજુ કરવી જોઈએ.

આગતું તાંકેલ

મેં જ્યારે કેપ્ટનનું આરણ્ય ખેલો નાખ્યું ત્યારે દૃશ્ય જોઈને હું આભો બની અંજાઈ ગયો. અત્યાર સુધી ઉતારાએ સામે જોવા માટે એક ક્ષણ ની પણ કુરસદ ન હતી. બધા પોત પોતાની બેઠક પર શાંતીથી બેઠા હતા. અને દરેકને લાઈફ જેટ આપવામાં આવ્યું હતું. કેપ્ટનના હુકમની રાહ જોયા વિના એરી, ડીસોઝા અને પિએન્ટાએ એમની મેજે ઉતારાએને લાઈફ જેટ આપી દીધાં હતાં એ નોંધપાત્ર છે.

દરજ પરના બધા માણસો એ બરાબર સમજતા હતા કે દરેક જણ પોતપોતાની દરજ બરાબર બજાવે એમ કેપ્ટન હચ્છે છે, અને કેપ્ટનને અંતોષ યાચ એ રીતે દરેક જણે દરજ બજાવી.

હું જ્યાંથી નિરીક્ષણ કરી રહ્યો હતો તે જમણાદાય બાજુની પાંખ પરની બારી આગળ ફરીવાર પાછો આવ્યો. વિકરાળ આમ એ પાંખને સ્પાહા કરી રહી હતી વધતી જતી પીળા અને નારંગી રંગની જ્વાળાઓ નું બેકાણુ તાંડવ નૃસ એકધાર ચાલુ હતું.

પેટ્રોલની ટાંકી

પાંખ જેની બનેલી હતી તે મજબુત એટલુમિનિયમની ધાતુ કામળની માફક બળી રહી હતી અને એની પગડા દીલી પડી રહી હતી. પાંખ જેમ જેમ બળતી અછ તેમ તેમ તેના ટુકડા થવા લાગ્યા અને તે ટુકડા ખરી પડી ને દવામાં અદૃશ્ય થવા લાગ્યા. આ બધું જોવા છતાં હું કાંઈ કરી શકું તેમ ન હતું! એટલે મેં લાચારીથી એ વિકરાળ આગની જ્વાળાઓ જોયા કરી.

આમ હવે ઠેક અંદરના ભાગમાં રહેલી પેટ્રોલની ટાંકી સુધી પહોંચી અછ હતી. મેં ડાબેબેલી દાલતમાં આ બધું માત્ર જોયા જ ક્યું. હવે અગ્નિની જ્વાળાઓ ટાંકીને તરત અરમ કરશે અને ધડાકા થાય એટલું બધું પેટ્રોલ અરમ થઈ જશે.

મને ખાતરી થઈ ગઈ કે હવે મને તે ક્ષણે ધડાકો થશે અને બધાનું તરકાળ મરણ નીપજશે. ધડાકાથી કદાચ બધાનું તરકાળ મરણ ન નીપજે તો ય ધડાકાને લીધે એ પાંખ ઉડી જશે અને પરિણામે વિમાન ગોળ ચક્કર ચકકર કરીને દરિયા પર ટૂટી પડશે.

મૃત્યુના સુખમાં

એટલે આ રિયાતમાં મને તે ક્ષણે મૃત્યુ બધાને સ્વાદા કરી જશે એ નકશી હતું. હવે બચવાનો કોઈ માર્ગ

રહ્યો જ ન હતો. આવા નિશ્ચિત અંત વિશે વિમાનમાં બેઠેલાઓમાંથી કોઈને સહેજ ખ્યાલ પણ ન હતો એથી આવા સંજોગમાં આ વાત કરવાનું મને ગેર-ઉદાપણ બધું લાગ્યું.

અંત મને તેટલો નિશ્ચિત લાગતો હોય તોય માણસે આશા છોડવી ન જોઈએ. પરિસ્થિતિ મને તેટલી અજ્ઞેય લાગતી હોય તોય બધાં વિધેના સામે ઝડપીએ તો જ એ આશા છૂટવી રહે છે. ઝડપથી આમળ વધતા વીમાનને કારણે ઉત્પન્ન થતા પવનને

લીધે આગની જ્વાળાઓ વધુ ઉચ્ચ સ્વરૂપ પકડતી જતી હતી.

ઝડપથી ફેલાઈ રહેલી આમ હું જોઈ રહ્યો હતો. બહો બળતા અને તૂટી રહેલા વિમાનમાં મને લાંબું કે મારા છત્રનની આ આખરી પળો છે. હવે હું મારા કુટુંબને કહી મળી શકીશ નહિ. તેઓ પણ મને કહી નહિ જ મળી શકે. (અધુર.)

આ વાર્તાનો કેપ્ટી રાઈટ
મુખ્યમંત્રી "જાણકો પ્રકાશન"નો છે.

જ. દ'ગોલનો પરિચય

બીજા વિશ્વયુદ્ધને અંતે જે માનવીને ક્રાન્સમાં લોકશાહીની પુનઃસ્થાપના માટે વધાવવામાં આવ્યો હતો અને લારબાદ થોડા સમયે જેણે લોક શાહી શાસનનો અંત આણવાનો બધ ઉપરિચિત કર્યો હતો એ વિચિત્ર વ્યક્તિત્વ શાળી જનરલ ચાર્લ્સ દ'ગોલે આર્ન ના કટોકટીના સમયમાં ક્રાન્સનું નવું પ્રધાનમંડળ રચ્યું છે.

આજના યુગમાં નેપોલીઅન અને ચોઈમાં હુછના સમયની ક્રાન્સની જલોજ લાલી પાછી લાવવાનાં સ્વપ્નાં સેવનારો આ માનવી છે! જેમ એનામાં કેટલીક શક્તિઓ છે તેમ તે ભુલો પણ કરે છે. સ્વભાવે હકીમો અને તુડમિલજી છે. રૌનિકની એનામાં ઉચ્ચતા છે. સર-મુખત્યારશાહી સત્તાનો એ શોખીન છે એ કારણે સમાજવાદીઓ અને સામ્પવાદીઓ એનેની વિરોધ કરી રહ્યા હતા. મવાળ સમાજવાદીઓએ વિરોધ પાડ્યો એટલે પણ શાશીના સમાજવાદીઓ તથા સામ્પવાદીઓ એના એજ રહ્યા.

૧૯૪૪માં ક્રાન્સ મુકત થયું ત્યાર બાદ એ દેશમાં સાચું લોકશાહી શાસન સ્થાપનાર પણ એજ પુરૂષ હતો. છતાં એના સરમુખત્યારશાહી સ્વભાવને કારણે થોડા સમય બાદ મિત્રોને એ લગભગ ગુમાવી બેઠો હતો.

જેથી કાપાવો તથા અંબીર મુખ-મુદ્રા ધરાવતા આ રાજપૂરૂષનું આખું નામ છે ચાર્લ્સ આન્દ્રે જોસેફ મેરી દ'ગોલ. એ ક્રાન્સના ભૂતપુર્વ શાહી કુટુંબમાંથી ઉતરી આવેલો છે. ૧૮૯૦ ના નવેમ્બરની ૨૨મી તારીખે ક્રાન્સનાં લીલી નામના એક ગામમાં એનો જન્મ થયો હતો.

પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ દરમીયાન જર્મનો સામે લડતાં લડતાં એ વાર ધાયલ થયેલો અને બેશુદ્ધ દાલતમાં જર્મનોને હાથે એ કેદ પકડાયો હતો. ત્યાર બાદ જર્મનોના કારાવાસમાંથી છટકવાના પાંચ પ્રયાસ તેણે કર્યા હતા.

બીજા વિશ્વયુદ્ધને અંતે જનરલ દ'ગોલ ક્રાન્સનો પ્રમુખ બન્યો હતો અને સર્વપક્ષી સરકારની સ્થાપના કરી હતી ૧૯૪૬માં તેણે રાજીનામું આપ્યું. ફ્રેન્ચ પ્રજાએ સ્વીકારેલા નવા બંધારણથી એને આનંદ ન થયો. એને લાગ્યું કે રાજ્યના વડા કરતાં પાર્લામેન્ટને પ્રુથ વિશળ સત્તાએ અપાઈ હતી

૧૯૪૭માં તેણે ક્રાન્સના સરમુખ ત્યાર બનવા માટેની ઝુંબેશ ઉઠાવી હતી. રશિયાની વિરૂદ્ધમાં અમેરીકાની મૈત્રી એ ઇચ્છતો હતો પરંતુ પશ્ચિમ યુરોપ સંઘમાં ગ્રેટ બ્રીટનનું નહિ

પરંતુ ક્રાન્સનું સૌથી વધુ મહત્ત્વ હોયું જોઈએ એવા એની હિમાયત હતી. ૧૯૫૧ની ચુંટણીમાં એના પક્ષે વ્યક્તિત્વ રીતે સૌથી વધુ એટલે કે ૧૧૮ બેઠકો મેળવી પરંતુ અન્ય પક્ષોએ સાથે મળીને મિશ્ર સરકાર રચતાં દ'ગોલ સત્તા પર ન આવી શક્યો.

પરંતુ આજે ફરીથી તેને એ તક મળી છે, ક્રાન્સને એ કમ દિશામાં લઈ લઈ જાય છે તે હવે જોવાનું રહેલું છે. 'જન્મ ભૂમિ' માંથી.

મસ્જદના સવાલ ઉપર મુસ્લીમોનો નિર્ણય

ટ્રાંસવાલના મુસ્લીમો, જોહાનીસબર્ગ માં એક મોટી સભા ભરવાના છે, જેમાં ટ્રાંસવાલના બધા મસ્જદ ના ટ્રસ્ટી અને જાણીતા મુસ્લીમોને એમાં હાજર રહેવાની વિનંતી કરવા માં આવી છે. ટ્રાંસવાલમાં લગભગ ૩૦ થી ૪૦ મસજદો છે, અને સભા માં લગભગ ૧૦૦ પ્રતીનીધીઓ હાજર રહે એવી આશા છે. ઇલગાલ કમીટી ના પ્રમુખ મી. આઇ. વાય. ગાર્ડીએ જણાવ્યું હતું કે આ સભામાં ગ્રૂપ એરીયાજના કાયદાને અંગે, મસ્જદો માટે જે પરમીટ લેવાની પ્રયા થવાની છે, તે બારામાં ચર્ચા કરવાની છે. એમણે વધુમાં જણાવ્યું કે, "સરકારે એમ જાહેર કહ્યું હતું કે ગ્રૂપ એરી-બાજના કાયદાને અંગે, ધાર્મિક સંસ્થા એને તુકશાન નહીં પહોંચે, તેમ છતાં આજે મસ્જદો માટે પરમીટની પદ્ધતિ મુકવામાં આવનાર છે, આજે સરકાર ઇસ્લામ ધર્મના લોકો પાસે, ધર્મનો ભંમ, પોતાના મસ્જદોનું અપમાન કરી કરાવવા ઇચ્છે છે. એ વસ્તુ સ્પષ્ટ છે કે, ઇશ્વરના કાયદાનો ભંગ ટોપપણ મનુષ્યથી રચાયેલા કાયદા દ્વારા નહીં થાય. માનવ કાયદાનો ભંગ કરવો એ એટલો મોટો ગુન્હો નથી કે જેટલો ઇશ્વરના કાયદાનો ભંગ કરવાથી થાય. ગ્રૂપ એરીબાજના કાયદા માં ઘણી છુટો છે. કાંઈ નહીં તો એક ધર્મ તરફ પોતાનું માન બતાવવા ખાતર એક ધાર્મિક સંસ્થા માટે, તે છુટ હોવી જોઈએ.

સાથે બાંધવાની રીજન અને વેણીઓ
મખમલ, સાટીને, ટાપેટા સીલકની, રીજન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાર્થજમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શબ્દગારવા જથ્થા બંધ મળી શકશે.
બચ્ચા માટે મખમલ, અને વેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.
અંગોટે બાંધવા મખમલ, વેસમ, કોલ્ટન વિગેરેના કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ક્રોચર્સ મળશે.
ઠેકાણું : માખરો હેટ્સ (પ્રો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૨૨૦૩૮૫ પહેલે માળે,
બોક્સ ૧૦૮૫૭. માર્કેટ મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

ચુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, વેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો :
આર. વીકલ
૧૨ બાર્કલી આર્બોડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

સુમાચાર સંગ્રહ

—ટોક્યોથી ૨૭ જુલાઈએ જાપાનીસ વિદેશ ખાતાએ જણાવ્યું છે કે યુનાઈટેડ આરબ રેપબ્લીકને શેરડી, ખાંડ, કાર્ટીક સોડા અને શાળોનો ટિબોન વિક્રમવાવા ૧૦ વર્ષની મુદતે છાપન લાખ પાઉંડ ઉછીના આપવાની જાપાન સરકારે મંજૂરી આપી છે.

—વોશિંગ્ટનથી ૨૭ જુલાઈએ બહાર પડ્યું છે કે ઓટન અને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ ન્યુક્લેર સ્પર્શના ગુપ્ત બેદો એક મેકને આપવાના કરાર પર એ દિને સહી કરી છે.

—અલાસ્કાને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સને ૪૯મો પ્રાંત બનાવવા માટે ૩૦મી જુને વોશિંગ્ટનમાં લીધેલા મત તરફથી આભ્યા છે. રશિયા પાસેથી ૧૮૧૭માં એ પ્રદેશ ૭૨ લાખ ડોલરથી અમેરીકાએ ખરીદ કરેલો જ્યાં ૬ મહાળાં એ લાખ પાંચ દળર માણસની વસતી છે.

—જાપાનની શીપીંગ લાઇનેએ ઇન્ડોનેશીયાને લાંબી મુદતના કરારથી ૩૦ સ્ટીમરો ઉછીની આપવાનું ૩૦મી જુને જણાવ્યું છે જેને સ્વીકાર કરીને અંતિમ નિર્ણય માટે જાકાર્ટાથી એક મીથન ટોક્યો મળ્યું છે.

—નેશનલ સૌથી જુનું શહેર ક્વીબેક ની રચાવવાના ૩૫૦ વર્ષ થયાં તેની જન્મતીના એ અઠવાડિયાનો ઉત્સવ ૩૭ જુલાઈએ બારે રાશની અને દારૂ

ખાનાથી પ્રચુર થયો તે પ્રસંગે કનેડાના વડા પ્રધાને જોહન ડીફેનબેકરે પણ માડ્ એફ જોનર સાથે ચાલીને શહેરના આઠ સ્થાપક સેમ્યુઅલ ડી એમ્પલેનના પુતળા પાસે રીથ મુકવા મથા હતા.

—દક્ષિણ રાડેશીયામાં મોટર ડ્રાઇવરને વાર્ષિક એક પાઉંડનું લાયસન્સ લેવું પડતું જેનાથી સરકારને એક લાખ પાઉંડ મળતા તે પદ્ધતિમાં ફેરફાર કરી આ વર્ષથી લાયસન્સ માફ કરીને પેટ્રોલ પર દર ગેલને અડધી પેનીનો ટેક્સ વધારાથી એમ સોલસબરીની ધારા સભામાં નાણા પ્રધાન મી. સીરીલ હેટ્ટીએ નવા બજેટ વખતે ૪ થી જુલાઈએ જણાવ્યું છે.

—ધાનાના ગૃહ પ્રધાન મી. કોબો એકુસેલે ૩૭ જુલાઈએ કહ્યું છે કે તેઓ પબ્લીક હોલીડે એક્ટમાં સુધારો કરી ડે નકુમાહનો જન્મ દિન ૨૧મી સપ્ટેમ્બરનો દિવસ પણ જાહેર તહેવાર તરીકે પાળવા કાયદામાં દાખલ કરશે અને દરેક કુકાનદારે તેની કુકાનમાં ધાનાના વડા પ્રધાનની છબી રાખવી જોઈશે તેમ ન કરે તો તે કુકાન બંધ કરવી પડશે પરદેશી પેટીઓ પણ એનો અમલ નહિ કરશે તો તેમને દેશ નિકાલ કરવામાં આવશે.

સામાજિકે ખબરો

શ્રીનીકસ સંસ્થાનાં :

આ સંસ્થાના એક ટ્રસ્ટી અને કેપ્ટાઉનના અમગણ્ય જાહેર કાર્યકર્તા શ્રી. બાબરભાઈ દાજીભાઈ ચાવડા તેમનાં પતિન શ્રીમતિ અંગાબેન તથા પુત્રી કુ. શારદાબેન અને બાળ પુત્ર ચિ. અરજુકુમાર સાથે શનીવાર તા. ૫ મી જુલાઈએ ઉપડેલી સ્ટીમર કરંજા માં ઢુકે સમય માટે તેમનાં વધોણક માતા પિતાના મિલન તથા સ્વદેશ યાત્રાથી રવાના થયા તે પૂર્વે શુક્રવારને દિવસ તેઓએ શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટમાં ગાળ્યો હતો. અમે તેમની શુભ સફર ઇચ્છીએ છીએ.

સાબાર સ્વીકાર :

શ્રી જમવાનભાઈ કુલમ C/O પરસોતમ વલ્લભ એન્ડ કું. ડરબન ૨-૨-૦

—દક્ષિણ ચીનની એલ ચાઇનીઝ સેક્ટર ટીમના ૧૯ ખેલાડીઓ અને તેના લી ટીમ નામના મેનેજર હમી જુલાઈએ હોંકોંગથી યુનીયન એફ સાઉથ આફ્રીકા, મોરીશસ અને માડા મારકરમાં ૧૪ મેચો રમવા રવાના થયા છે તેઓ પાછા વળતાં રંગુનમાં ત્રણ, મુંબઈમાં બે અને દાકામાં ચાર મેચો રમશે.

નોંધ :

પુસ્તકોનું લીસ્ટ નં. ૪. આ અંક માં આપ્યું છે જે તરફ વાંચકોનું ધ્યાન ખેંચીએ છીએ. દર અઠવાડિયે જુદું જુદું લીસ્ટ આવશે.

(અંતર જ્યોતી ?)

મારી અંતર જ્યોતી જલાવો...
 પ્રજુલ મારી અંતર જ્યોતી જલાવો,
 જ્ઞાન જ્યોતી અંતરે જલાવી...
 રૂંધે ભાવ પ્રજુલ જોને બાળા,
 તિમીર હૃદયના ટાળો
 પ્રજુલ મારી અંતર.....
 પવિત્રતાના તેજ પ્રસારી,
 પાપ હૃદયના જોને બાળા,
 સભ અહોંસા શીખાવો
 પ્રજુલ મારી અંતર.....
 અભીમાનનો પડછાવો હટાવી,
 દયાની દી વે ટ જલાવી,
 જ્ઞાન દીપ જલાવો
 પ્રજુલ મારી અંતર.....
 રનેહ એકપતા દોને ચોંધારી,
 મેજો નાવલડી મારી જગારી,
 મારી નૈયા પાર લગાવો
 પ્રજુલ મારી અંતર.....
 શાંતિલાલ શામલાઈ પટેલ જાવકર
 જોલાનીસખર્ગ.

સુખી માણસ !

(લીલા ટાલસ્ટોય)

એક રાજા ખીમાર હતો. એણે ટાલ પીટાઓ કે, રાજાને જે સાગ કરી દેશે તેને અરધું રાજપાટ મળશે.

સાંભળીને રાજદરબારના બધા પંડીતો બેમા થયા ને રાજાનો રામ કેવી રીતે કાઢવો તેનો વિચાર કરવા લાગ્યા.

કોઇને કાંઈ સૂચે નહિ. અંતે એક પંડીત કહે, "રાજા એક સરતે સાગ થઇ શકે—જે કોઈ સુખી માણસ હાય લાગે ને એનું પહેરણ ઉતારીને રાજાને પહેરાવીએ તો રાજાને સાઈ થઇ જાય."

આ સાંભળીને રાજાએ સુખી માણસને શોધી કાઢવા પોતાના રાજમાં ચોમેર માણસ દોડાવ્યા. રાજાના દુત વધ્યા દિવસો સુધી રખડ્યા, પણ સુખી માણસ ક્યાંય શોધ્યો ન જડે. એક પણ માણસ એવા ન મળ્યો કે જે બધી રીતે સંતોષી હોય. જે અમીર હતો તે ખીમાર રહેતો હતો, જે સામાન્યરવા રહેતો તે ગરીબ હતો. જે તંદુરસ્ત ને તવંગર બેઠે હતો તેની વળી ધરવાળી સારી નહોતી. કોઇનાં છોશરાં એક-એકને માથે પહાડયાં

જ્યાં હતાં. સફુને કોઈ ને કોઈ વાતની વિપત હતી જ.

રાજાનો કુંવર એક રાતે એક ઝુંપડી પાસેથી પસાર થતો હતો ત્યાં એને કાને કોઇનો અવાજ પડ્યો :

"હે પરમેશ્વર, તારો પાડ ! હી આખો મહેનત કરી, પેટ બરીને રાટલો ખાધો ને આ હવે પથારીમાં પડ્યો—આના કરતાં વધારે ખીલું શું નેહજી, ભગવાન !"

રાજકુમાર તો શહરાજી થઇ ગયો. માણસોને એણે કુકમ કર્યો કે "જાવ, આ ઝુંપડીમાં રહેવાવાળાનું પહેરણ ઉતારીને જટ લઇ આવો ! બદલામાં એ માંગે તેટલા પૈસા આપો, પણ પહેરણ તો રાજા પાસે લાવવાનું જ છે."

રાજાના માણસો દોડતા ઝુંપડીમાં દાખલ થયા ને પેલા સુખી આદમીનું પહેરણ ઉતારવા મથા.

પણ સુખી આદમી એટલો ગરીબ હતો કે એના બદન પર પહેરણ જ નહોતું ! —'મિલાપ'માંથી.

જીવનમાધુરી

તંત્રીઓ

મોહનલાલ મહેતા-સોપાન
લાણબેન મહેતા

જીવનમાં સઉંદર્ય, માંગલ્ય ને માધુર્યની લાવ ના પ્રેરતા આ માસિકમાં ગુજરાતના ખ્યાતનામ લેખકો, ચિંતકો, અને સમાજ સેવકો નિયમિત લખે છે.

આ માસિકમાં ૧૬૦ થી ૨૦૦ પાનાનું વાંચન આપવામાં આવે છે. અને વર્ષમાં ત્રણ વિશિષ્ટ અંકો આપવામાં આવે છે.

આ માસિકનો કોઈ પણ અંક એવી ખાતરી આપશે કે ગુજરાતી ભાષાનું આ એક ઉત્તમોત્તમ અને કુટુંબને સર્વ સહયોને પ્રિય થઇ પડે એવું સમૃદ્ધ માસિક છે.

હુટક નકલ દેશમાં ૬૫ ન. યે.

વિદેશમાં શી. ૧-૪.

વાર્ષિક લવાજમ : દેશમાં રૂા. ૭-૫૦.

વિદેશમાં શી. ૧૫-૦.

જીવનમાધુરી

ગુલબહાર, બેરેક રોડ,
મુંબઈ ૧.

બી-આઇ

મુખ્ય કરાંચી અને ઇસ્ટ
આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે
મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા કાંચી બુલાબુબી આવશે,
અને પ મી ઓગસ્ટે ઉપહરી.

સ્ટીમર ફરંગ રક્મી ઓગસ્ટ ૧૯૫૮ના આવશે ને
કરાંચી થઇ મુખ્ય જવા ૪થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૫૮ ના ઉપહરી.

મુખ્ય અથવા કરાચીનું બાહું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	બેરારક	વગર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૧૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, — કરબન.

ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ "કરામત."

લીસ્ટ નં. ૪ બોધપ્રદ નવાં પુસ્તકો

નવતના ઇતિહાસનું સંક્ષિપ્ત રેખાદર્શન (નવાદરવાલજી)	૧૮	•
મહાદેવભાઈની કામરી ભાગ ૧ થી (ગુજરાતીમાં નથી. હાલમાં નહીં)	૧૦	•
" " " ૨ ને " "	૧૨	•
" " " ૩ ને " "	૧૧	•
" " " ૪ થી " "	૮	૬
જીવનને આનંદ (મહા દાદેલકર)	૮	૩
અમારાં બા (વનમાળા નેચર)	૪	૬
કેળવણી વિદ્યાસ	૩	•
ચીન દેશનાં કથાનકો (ચુકલભાઈ કલાર્થી)	૨	•
બહુવા નેવી વાતો " "	૧	૩
જીવન અને મરણ " "	૧	૩
ખર્મ સંસ્થાપકો " "	૧	૩
પચાસ પ્રેરક પ્રસંગો " "	૨	૦
પ્રતિભાઈ પોત " "	૧	૩
લક્ષ્મણ " "	૨	૬
બોધક ટીકડીઓ " "	૨	૦
મોટા માણસનાં મન " "	૨	•
શીલ અને સદાચાર " "	૧	૩
શેખ સાહીની બોધ કથાઓ " "	૧	૬
સંત સમાજમ " "	૧	૩
માનવ જીવનનું ઝવેરાત " "	૧	૩
પ્રાચીન શીલ્પ કથાઓ (ગોપાળદાસ જી. પરબ)	૧	૬
ગાંધીજીનો વિનોદ (લક્ષ્મણભાઈ મંકનજી)	૨	•
બાપુના બા ને પત્રો (મણીલાલ ગાંધી)	૨	૬
કસ્તુરબા સ્મારક અંક (ઈ. એ.)	૧	૬
ગાંધી " " " "	૨	•
ગોલ્ડન જ્યુબીલી " " (કિનીશ)	૧	•
ગુજરાતી અંગ્રેજી ભાષાંતર પાઠ માળા (ભાગ ૪ થી છે.)	૨	•

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

બી ડબ્લ્યુ સેલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાન
કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — કરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.